

Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu

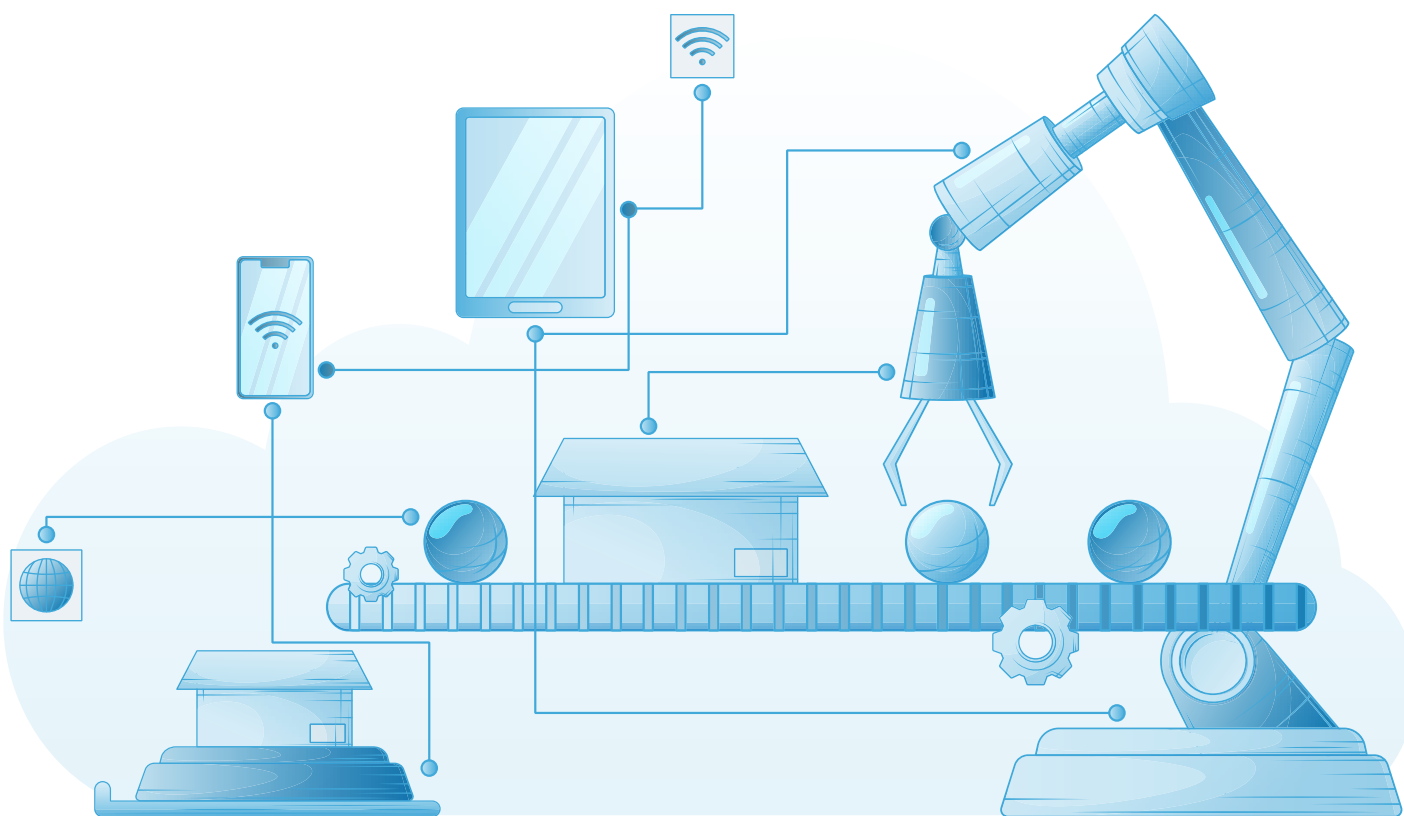
[analiza porównawcza na tle pozostałych polskich województw]

2026

MOCNE I SŁABE STRONY POMORZA
W ZAKRESIE NOWOCZESNEGO PRZEMYSŁU

ANALIZY CZĄSTKOWE
I SYNTETYCZNE

CZYNNIKI
LOKALIZACJI

Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu (analiza porównawcza na tle pozostałych polskich województw)

Wydawca

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

ul. Do Studzienki 63
80-227 Gdańsk
tel. +48 58 524 49 30
ibngr@ibngr.pl

Zespół realizujący cykl badawczy

prof. dr hab. **Jan Fazlagić**, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

prof. dr hab. **Stanisław Kowalczyk**, Szkoła Główna Handlowa

prof. dr hab. **Paweł Kubicki**, Uniwersytet Jagielloński

Adam Leśniewicz, dyrektor, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

prof. **Mariusz Orłowski**, Virginia Tech University

Luk Palmen, Prezes Zarządu, InnoCo

Jan Maria Szomburg, Prezes Zarządu, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

Marcin Wandałowski, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Pomorski
Przegląd
Gospodarczy

Badania i raport zrealizowano w ramach naboru o objęcie wsparciem z Planu Rozwojowego dotyczącego realizacji projektu w ramach naboru Inwestycji A.3.1.1 pt. „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych” nr umowy o objęcie wsparciem KPO/22/LLL/U/0013.

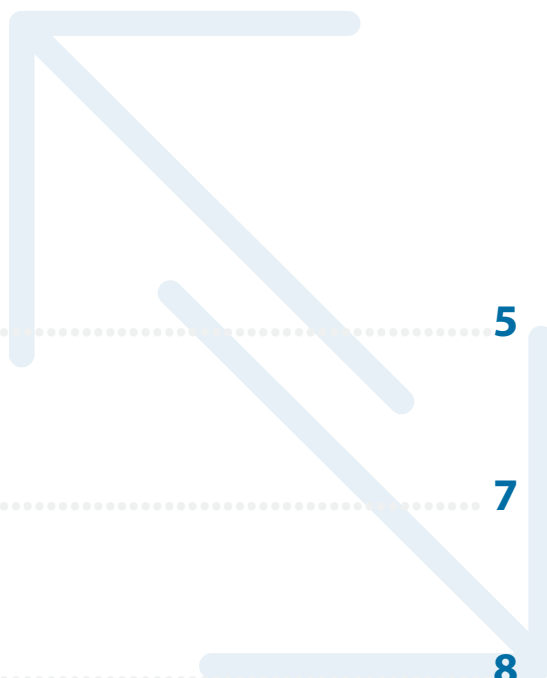

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Podsumowanie wyników badania	7
3. Cel, zakres i metodologia badania	8
Cel	8
Zakres	8
Metodologia badania	9
4. Czynniki lokalizacji nowoczesnego przemysłu	12
5. Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu na tle polskich województw – analizy częściowe	16
5.1 Zasoby pracy	16
5.2 Dostępność transportowa	19
5.3 Dostępność zielonej energii	21
5.4 Koszty pracy	23
5.5 Ekosystem gospodarczy	25
5.6 Środowisko i atrakcyjność miejsca	27
5.7 Otoczenie społeczno-kulturowe	30

5.8 Poziom rozwoju gospodarczego	32
5.9 Bezpieczeństwo powszechne	34
5.10 Dostępność terenów inwestycyjnych	36

6. Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu na tle polskich województw – analiza syntetyczna	39
--	-----------

7. Podsumowanie i wnioski	42
--	-----------

8. Załączniki	47
----------------------------	-----------

9. Spis tabel i kartogramów	50
--	-----------

1. Wstęp

Współczesny przemysł w krajach rozwiniętych znajduje się w fazie głębokiej transformacji, której główne kierunki wyznaczają: postęp technologiczny, cyfryzacja procesów produkcyjnych oraz rosnące znaczenie celów klimatycznych i środowiskowych. Proces ten wpisuje się w szersze przemiany gospodarki europejskiej, w której coraz większą rolę odgrywają technologie cyfrowe, działalność badawczo-rozwojowa oraz rozwój niskoemisyjnych źródeł energii. W konsekwencji zmienia się zarówno sposób funkcjonowania przedsiębiorstw przemysłowych, jak i zestaw czynników determinujących lokalizację nowych inwestycji produkcyjnych.

Transformacja ta prowadzi do stopniowego przechodzenia od tradycyjnego modelu działalności przemysłowej – opartego przede wszystkim na dostępności surowców, relatywnie niskich kosztach pracy oraz podstawowej infrastrukturze transportowej – do modelu, w którym kluczowe znaczenie mają **zasoby wiedzy, potencjał innowacyjny, dostępność wysoko wykwalifikowanych kadr oraz możliwość wykorzystania czystych źródeł energii.**

Zmiany te są dodatkowo wzmacniane przez **ewolucję polityki przemysłowej Unii Europejskiej.** W odpowiedzi na rosnącą konkurencję technologiczną ze strony Stanów Zjednoczonych i Azji, a także doświadczenia związane z zakłóceniami globalnych łańcuchów dostaw, UE podejmuje działania ukierunkowane na wzmacnianie własnej bazy produkcyjnej oraz rozwój strategicznych sektorów gospodarki. Wśród kluczowych obszarów wskazywanych w dokumentach strategicznych, takich jak m.in. Digitalising the Energy System Action

Plan (2022), European Chips Act (2023), AI Act (2024), znajdują się m.in. półprzewodniki, technologie cyfrowe, sztuczna inteligencja, energetyka odnawialna oraz przemysł związany z transformacją energetyczną. Działania te sprzyjają procesom częściowej regionalizacji produkcji oraz zwiększają znaczenie lokalnych uwarunkowań rozwojowych dla decyzji inwestycyjnych przedsiębiorstw.

Jednym z najważniejszych nowych uwarunkowań rozwoju przemysłu staje się dostępność zielonej energii. Wprowadzenie ambitnych celów klimatycznych, rozwój regulacji dotyczących raportowania śladu węglowego oraz rosnąca presja inwestorów, instytucji finansowych i partnerów biznesowych na ograniczanie emisji gazów cieplarnianych powodują, że przedsiębiorstwa przemysłowe coraz częściej uwzględniają dostęp do energii ze źródeł odnawialnych w procesach decyzyjnych dotyczących lokalizacji działalności. Należy się spodziewać, że znaczenie tego czynnika będzie w nadchodzących latach dalej rosnąć.

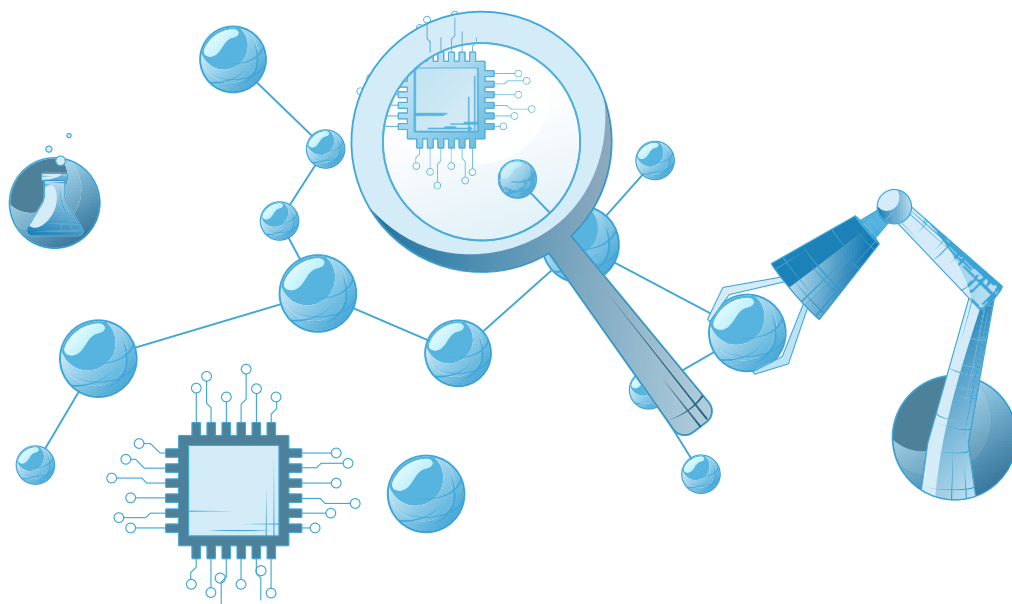
Równolegle obserwowane są **zmiany w strukturze zapotrzebowania na zasoby pracy w sektorze przemysłowym.**

Nowoczesna działalność produkcyjna coraz częściej wymaga kompetencji związanych z automatyzacją, robotyzacją, analizą danych, technologiami informacyjno-komunikacyjnymi czy zaawansowaną inżynierią procesową. Oznacza to, że atrakcyjność inwestycyjna regionów zależy nie tylko od prostej dostępności zasobów pracy, lecz także od ich jakości (struktury kwalifikacyjnej). W tym kontekście istotnego znaczenia nabiera również szeroko rozumiana jakość życia, wpływająca na zdolność regionów do przyciągania i zatrzymywania wysoko wykwalifikowanych pracowników.

Jednocześnie warto podkreślić, że zmieniające się uwarunkowania funkcjonowania przemysłu **nie prowadzą do całkowitego zniwelowania znaczenia tradycyjnych czynników lokalizacji działalności produkcyjnej.** Nadal istotną rolę odgrywają takie elementy, jak koszty pracy, dostępność infrastruktury transportowej, poziom rozwoju gospodarczego regionu czy dostępność terenów inwestycyjnych przygotowanych

pod działalność przemysłową. W praktyce decyzje lokalizacyjne przedsiębiorstw mają charakter wieloczynnikowy i wynikają z kombinacji różnych uwarunkowań ekonomicznych, infrastrukturalnych, społecznych oraz środowiskowych.

Zmiany struktury czynników lokalizacji działalności przemysłowej mogą prowadzić do przekształceń przestrzennego układu konkurencyjności regionów – część z nich może wzmacniać swoją pozycję w rywalizacji o lokalizację nowych inwestycji przemysłowych, podczas gdy inne mogą doświadczać spadku atrakcyjności inwestycyjnej. Jak na tle zmieniających się uwarunkowań rozwoju przemysłu prezentuje się województwo pomorskie? W jakim stopniu kombinacja czynników lokalizacji występujących w regionie odpowiada potrzebom przedsiębiorstw reprezentujących szeroko rozumiany sektor nowoczesnego przemysłu? Jak zmieniła się pozycja Pomorza w krajowym układzie konkurencyjności regionów w ostatnich latach oraz które województwa można dziś uznać za jego najważniejszych konkurentów w rywalizacji o lokalizację nowych inwestycji przemysłowych? ■

2. Podsumowanie wyników badania

Celem badania pt. „Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu (analiza porównawcza na tle pozostałych polskich województw)” było określenie atrakcyjności inwestycyjnej Pomorza dla nowoczesnej działalności przemysłowej oraz jej porównanie względem innych polskich województw.

Ocena ta dokonana została w oparciu o 10 grup czynników:

- ▶ zasoby pracy,
- ▶ dostępność transportowa,
- ▶ dostępność zielonej energii,
- ▶ koszty pracy,
- ▶ ekosystem gospodarczy,
- ▶ środowisko i atrakcyjność miejsca,
- ▶ otoczenie społeczno-kulturowe,
- ▶ poziom rozwoju gospodarczego,
- ▶ bezpieczeństwo powszechne,
- ▶ dostępność terenów inwestycyjnych.

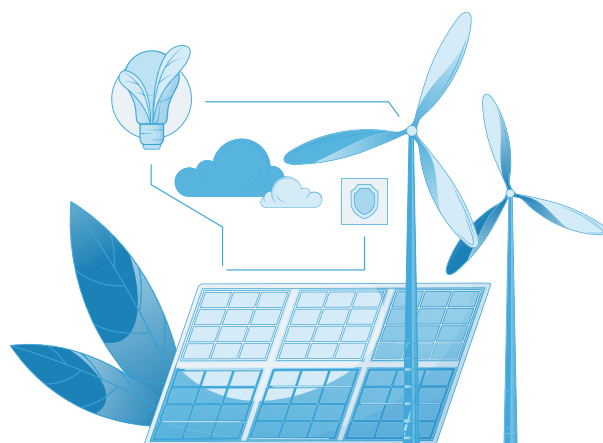
Z przeprowadzonej analizy wynika, że najbardziej atrakcyjną lokalizacją dla umiejscowienia nowoczesnej działalności przemysłowej na terenie Polski jest województwo śląskie, a następnie – pomorskie.

Najważniejsze przewagi Pomorza są związane z:

- ▶ bardzo dobrze rozwiniętym ekosystemem gospodarczym,
- ▶ bardzo wysoką jakością środowiska i atrakcyjnością miejsca,
- ▶ bardzo dobrze rozwiniętym otoczeniem społeczno-kulturowym,
- ▶ wysoką dostępnością transportową,

- ▶ wysoką dostępnością zielonej energii,
- ▶ wysoką dostępnością zasobów pracy,
- ▶ wysokim poziomem rozwoju gospodarczego,
- ▶ wysoką dostępnością terenów inwestycyjnych.

Z kolei w odniesieniu do słabszych stron Pomorza, podobnie jak w przypadku innych regionów o silnych ośrodkach metropolitalnych, potencjalni inwestorzy powinni uwzględniać relatywnie wysokie – na tle większości regionów kraju – koszty pracy. Obszarem, którego dalsza poprawa mogłaby dodatkowo wzmocnić atrakcyjność inwestycyjną regionu, pozostaje także poziom bezpieczeństwa powszechnego. ■

3. Cel, zakres i metodologia badania

Cel

Celem „*Analizy mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu (analizy porównawczej na tle pozostałych polskich województw)*” jest kompleksowa ocena atrakcyjności inwestycyjnej województwa pomorskiego dla nowoczesnej działalności przemysłowej w ujęciu regionalnym oraz wskazanie słabych i mocnych stron regionu (cech, które w największym stopniu wspierają lub ograniczają potencjał rozwojowy w badanym zakresie).

Analiza pozwoli zidentyfikować kluczowe obszary decydujące o lokalizacji inwestycji przemysłowych, a także określić dystans dzielący Pomorze od innych województw o podobnym profilu gospodarczym. Uzyskane wnioski będą stanowiły podstawę do dalszej refleksji nad kierunkami polityki rozwoju regionalnego, ukierunkowanej na wzmacnianie konkurencyjności przemysłu w warunkach postępującej transformacji gospodarki.

Zakres

Merytoryczny zakres raportu odnosi się do pojęć:

- ▶ „nowoczesnego przemysłu”, rozumianego jako działalność przemysłowa, która wykorzystuje zaawansowane technologie, innowacyjne procesy produkcyjne oraz

nowoczesne metody zarządzania, aby efektywnie i w sposób zrównoważony wytwarzać dobra,

- ▶ „atrakcyjności inwestycyjnej”, rozumianej jako skłonność podmiotów gospodarczych, wyspecjalizowanych w nowoczesnej produkcji przemysłowej, do zainwestowania na danym obszarze na podstawie kombinacji korzyści (czynników) lokalizacji, możliwych do osiągnięcia w ramach prowadzenia działalności gospodarczej w danym regionie.

W konsekwencji – województwa cechujące się optymalną kombinacją czynników lokalizacji są atrakcyjne inwestycyjnie, gdyż pozwalają na zmniejszenie ryzyka niepowodzenia inwestycji, jak również zwiększają szansę na osiągnięcie wyższej stopy zwrotu kapitału poprzez redukcję nakładów inwestycyjnych oraz ułatwiają zwiększenie przychodów.

W niniejszym badaniu przyjęta została optyka inwestora, która nadaje wnioskowi szczególną wartość z punktu widzenia regionalnych i lokalnych aktorów życia społeczno-gospodarczego, pozwalając na trafniejsze rozpoznanie uwarunkowań rozwoju oraz formułowanie skuteczniejszej polityki rozwoju. Poznanie i zrozumienie mocnych i słabych stron regionu, a także analiza profilu potencjalnych konkurentów w rywalizacji o przyciągnięcie konkretnych inwestycji, mogą przełożyć się na bardziej skuteczne kreowanie przewag w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej.

W tym miejscu należy również podkreślić, że interesy potencjalnego inwestora mogą się różnić od szerszych interesów rozwojowych danej jednostki terytorialnej. Dlatego też wnioski płynące z niniejszej analizy – choć mogą być cenne z punktu widzenia kształtowania polityki rozwoju regionalnego czy lokalnego – nie są z nimi jednak tożsame.

Zakres merytoryczny opracowania uwarunkowany jest:

- ▶ koniecznością zastosowania szerokiego spektrum wskaźników opisujących możliwie dokładnie poszczególne czynniki lokalizacji nowoczesnego przemysłu,
- ▶ koniecznością doboru różnych wag poszczególnych czynników lokalizacji, podkreślając ich różne znaczenie z perspektywy ogólnej atrakcyjności inwestycyjnej danego regionu dla nowoczesnego przemysłu.

Biorąc pod uwagę wymienione uwarunkowania, w ramach niniejszego badania przeanalizowano kilkadziesiąt

zmiennych będących podstawą dla oceny przestrzennego zróżnicowania poszczególnych czynników, z których wynika ogólna atrakcyjność inwestycyjna danego regionu z punktu widzenia nowoczesnego przemysłu. W zależności od stopnia ich wpływu na ogólną atrakcyjność inwestycyjną, zgodnie z autorską metodologią badawczą Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR), nadano im różne wagi. Wagi zasadniczych kategorii grupujących częściowe wskaźniki badawcze prezentuje Tabela 1.

W ramach każdej kategorii wytypowane zostały wskaźniki częściowe (w zależności od kategorii ich liczba oscylowała w przedziale 2-5), co pozwoliło oprzeć badanie na 36 wskaźnikach częściowych. Wskaźniki częściowe dla zasadniczych grup czynników wpływających na atrakcyjność inwestycyjną województwa dla nowoczesnego przemysłu zostały opisane w rozdziale III. Szczegółowy spis danych statystycznych branych pod uwagę w ramach poszczególnych, zasadniczych grup (kategorii) czynników,

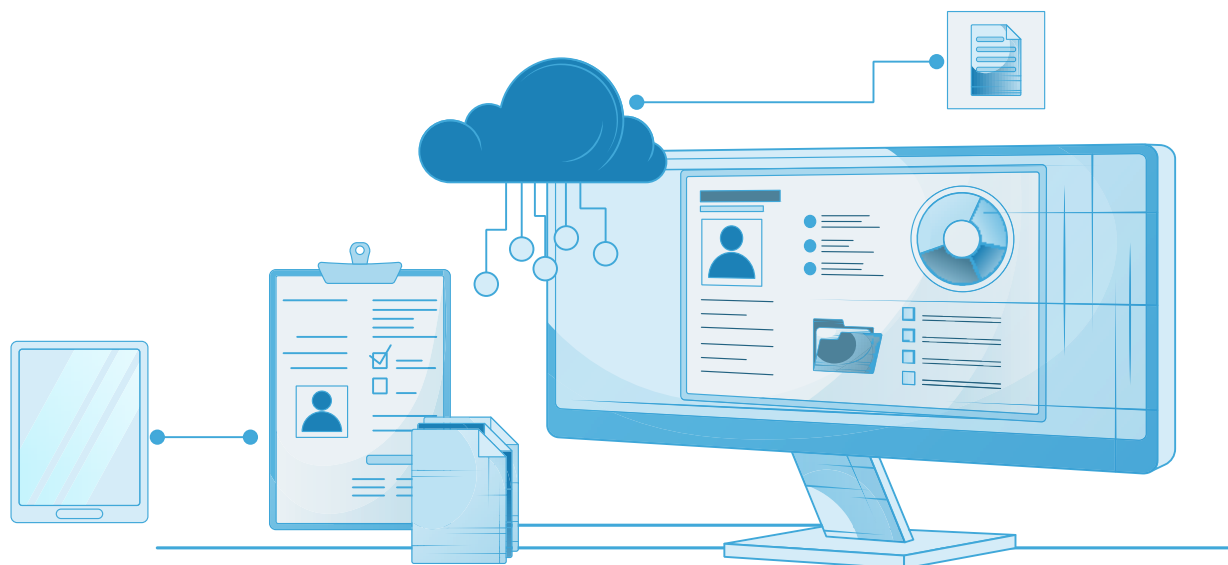

Tabela 1.

Czynniki atrakcyjności inwestycyjnej regionów dla nowoczesnego przemysłu wraz z wagami

Lp.	Czynnik	Waga
1	Zasoby pracy	25
2	Dostępność transportowa	15
3	Dostępność zielonej energii	15
4	Koszty pracy	10
5	Ekosystem gospodarczy	10
6	Środowisko i atrakcyjność miejsca	5
7	Otoczenie społeczno-kulturowe	5
8	Poziom rozwoju gospodarczego	5
9	Bezpieczeństwo powszechne	5
10	Dostępność terenów inwestycyjnych	5

Źródło: Opracowanie własne IBnGR.

źródła danych oraz zakres czasowy wykazane zostały w załączniku nr 1. Wagi przypisane poszczególnym wskaźnikom cząstkowym stanowią niejawną element autorskiej metodologii IBnGR.

Przestrzenny zakres badania obejmuje Polskę w podziale na 16 województw.

Zakres czasowy wyznacza dostępność najnowszych danych, dlatego też w raporcie wykorzystano dane z lat 2024, 2025 i 2026. W wypadku danych dotyczących udzielonych patentów oraz zgłoszeń patentowych do Urzędu Patentowego RP dokonano agregacji danych z pięciu ostatnich dostępnych lat (2020-2024). Takie podejście uwzględnia długotrwały charakter procesu prac badawczo-rozwojowych oraz tworzenia innowacji, pozwalając zniwelować niespodziewane pozytywne bądź negatywne odchylenia, jakie mogą zdarzyć się na przestrzeni pojedynczego roku.

Wszystkie wskaźniki w niniejszym badaniu, w celu zapewnienia ich porównywalności oraz spójnej interpretacji kierunku wpływu, zostały poddane podstawowej standaryzacji Z-score.

Proces ten, dla uwzględnienia charakteru zmiennych – tzn. rozróżnienia czy ich wzrost jest zjawiskiem pozytywnym czy negatywnym z punktu widzenia analizowanego problemu, został rozwinęty o korektę kierunku zmiennej (stymulanta vs. destymulanta). Zmienne uznane za korzystne z punktu widzenia atrakcyjności lokalizacyjnej dla nowych inwestycji z zakresu nowoczesnego przemysłu, zachowały pierwotny kierunek skali. Natomiast w przypadku wskaźników o niekorzystnym wydźwięku – których wzrost świadczy o pogorszeniu warunków – zastosowano mnożnik o wartości ujemnej umożliwiając przekształcenie kierunku.

Dzięki powyższym działaniom możliwe stało się spójne zestawienie ww. danych oraz dalsze wykorzystanie w analizie porównawczej i konstrukcji wskaźników syntetycznych¹.

¹ Wartości dodatnie wskaźnika oznaczają, że w danej grupie (kategorii) czynników województwo osiąga wynik powyżej przeciętnej (na tle pozostałych polskich województw), zaś wartości ujemne, że plasuje się poniżej przeciętnej wyników osiąganych przez regiony. Wartości bliskie 0 – województwo jest na poziomie zbliżonym do średniej. Wartości powyżej 1 oznaczają poziom wskaźnika znacznie wyższy od średniej (pozytywnie wyróżniające się województwa), zaś wartości poniżej -1 oznaczają, że region w danej kategorii czynników wyróżnia się na tle pozostałych województw w sposób jednoznacznie negatywny.

W raporcie wykorzystano dane ilościowe pochodzące przede wszystkim z systemu statystyki publicznej (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego), które uzupełnione zostały danymi pochodzącymi z Urzędu Regulacji Energetyki, Polskiej Agencji Handlu i Inwestycji Zagranicznych oraz Google Maps.

Metodologia badania

W „Analizie mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu” została wykorzystana klasyfikacja pseudo-jednocechowa. Metoda ta zapewnia – poprzez odpowiednią transformację i agregację danych statystycznych – zredukowanie wielowymiarowości badanych zagadnień dzięki stworzeniu jednowymiarowej oceny, która zachowuje istotne cechy oryginalnych danych, umożliwiając jednocześnie skuteczną klasyfikację badanych jednostek terytorialnych.

W rezultacie każdemu polskiemu regionowi przypisane zostały wartości wskaźnika, które reprezentują ogólną notę odzwierciedlającą jego poziom zaawansowania z punktu widzenia badanego obszaru. Stanowi ona w istocie sumę ważonych wartości autorsko dobranych pseudocech (z których każda stanowi *de facto* oddzielny „podwskaźnik” syntetyczny, składający się z 2-5 danych statystycznych), których wagi odzwierciedlają ich istotność z punktu widzenia analizowanego obszaru. Poszczególne wagi ustalone zostały na podstawie autorskiej metody Zespołu Badawczego, uwzględniającej ekspertyzę dziedzinową, jak również analizę danych historycznych.

Wzór ww. opisywanego wskaźnika syntetycznego można zapisać w następujący sposób:

$$\sum_{i=1}^n w_i \cdot x_i$$

gdzie:

n to liczba wskaźników,

w_i to waga i -tego wskaźnika,

x_i to wartość i -tego wskaźnika.

Zastosowanie klasyfikacji pseudo-jednocechowej powoduje, że oceny badanych wskaźników mają charakter względny, gdzie punktem odniesienia jest wartość średnia dla zbioru regionów. Mimo starań autorów, niniejsze opracowanie nie wyczerpie wszystkich istotnych aspektów związanych z atrakcyjnością inwestycyjną z punktu widzenia nowoczesnego przemysłu badanych jednostek terytorialnych. Wynika to m.in. z braku dostępności niektórych danych ilościowych. Uzyskane wyniki można zatem interpretować, uwzględniając jedynie zakres i specyfikę wykorzystanych w analizie danych.

W ocenie regionów – zarówno w ujęciu cząstkowym, jak i syntetycznym – zastosowano *benchmarking*, dzielący je na pięć grup:

- ▶ o najwyższym poziomie (miejsca 1-3 w danej kategorii),
- ▶ o wysokim poziomie (4-6),
- ▶ o przeciętnym poziomie (7-9),
- ▶ o niskim poziomie (10-12),
- ▶ o najniższym poziomie (13-16). ■

4. Czynniki lokalizacji nowoczesnego przemysłu

W ramach niniejszego badania przebadano następujące czynniki lokalizacji nowoczesnego przemysłu:

- ▶ zasoby pracy,
- ▶ dostępność transportowa,
- ▶ dostępność zielonej energii,
- ▶ koszty pracy,
- ▶ ekosystem gospodarczy
- ▶ środowisko i atrakcyjność miejsca,
- ▶ otoczenie społeczno-kulturowe,
- ▶ poziom rozwoju gospodarczego,
- ▶ bezpieczeństwo powszechne,
- ▶ dostępność terenów inwestycyjnych.

Dla każdej z zasadniczych grup czynników wytypowano od 2 do 5 referencyjnych wskaźników cząstkowych, których charakterystykę prezentuje niniejszy rozdział opracowania.

ZASOBY PRACY

Odpowiednia ilość oraz jakość zasobów pracy jest kluczowa z punktu widzenia przedsiębiorstw działających w obrębie nowoczesnego przemysłu. Potrzebują one pracowników o zróżnicowanych i zaawansowanych umiejętnościach, zarówno specjalistów ds. robotyki, automatyzacji, IT i cyfryzacji, inżynierów, jak również specjalistów technicznych, których praca jest szeroko wykorzystywana w tradycyjnym modelu sektora industrialnego, np. spawaczy, stolarzy, operatorów maszyn.

Oceniając zasoby pracy polskich regionów, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- ▶ pracujący w sektorze przetwórstwa przemysłowego na km²,
- ▶ absolwenci zasadniczych szkół branżowych I stopnia oraz techników dla młodzieży (bez specjalnych) na km²,
- ▶ studenci kierunków STEM² na km²,
- ▶ pracujący w sektorze informacji i komunikacji na km².

DOSTĘPNOŚĆ TRANSPORTOWA

Dostępność transportowa stanowi jeden z najważniejszych czynników lokalizacji działalności przemysłowej, również nowoczesnego typu. Przekłada się ona m.in. na czas i koszty dostaw surowców i komponentów niezbędnych w procesie produkcyjnym, jak również na czas i koszty dostarczenia produktów finalnych do odbiorców.

Oceniając dostępność transportową polskich regionów, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- ▶ czas dojazdu do zachodniej granicy Polski,
- ▶ czas dojazdu do dużego portu morskiego³,

2 STEM – Science (nauka), Technology (technologia), Engineering (inżynieria) oraz Mathematics (matematyka). Uwzględniono kierunki: biologiczne, nauk o środowisku, fizyczne, matematyczne i statystyczne, technologii teleinformatycznych, inżynierijno-techniczne oraz architektury i budownictwa.

3 Wzięto pod uwagę porty morskie umożliwiające przeładunek towarowy w dużej skali, tj. w Gdyni, Gdańsku i Szczecinie.

- ▶ podmioty gospodarcze w sektorze transportu i łączności na mieszkańca.

DOSTĘPNOŚĆ ZIELONEJ ENERGII

Mając na uwadze rosnącą presję Unii Europejskiej, partnerów biznesowych oraz instytucji finansowych na zrównoważony rozwój, w tym wykorzystywanie zielonej energii przez działające na obszarze UE przedsiębiorstwa, dostępność czystej energii urasta do rangi kluczowego czynnika z punktu widzenia prowadzenia działalności przemysłowej.

Oceniając dostępność zielonej energii w polskich regionach, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- ▶ moc zainstalowana instalacji OZE⁴ na km²,
- ▶ energia wyprodukowana ze źródeł odnawialnych na km².

KOSZTY PRACY

Wynagrodzenia pracowników stanowią znaczną część kosztów operacyjnych ponoszonych przez przedsiębiorstwa, a ich poziom przekłada się na finalną dochodowość prowadzonej działalności, jak również konkurencyjność rynkową podmiotów. Pomimo postępującej automatyzacji i robotyzacji procesów, z punktu widzenia większości przedsiębiorstw przemysłowych wysokość kosztów pracy nadal odgrywa bardzo ważną rolę w kontekście decyzji o lokalizacji inwestycji.

Oceniając koszty pracy w polskich regionach, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- ▶ przeciętne wynagrodzenie brutto,
- ▶ stopa bezrobocia rejestrowanego,

4 Bez współspalania.

- ▶ współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15-89 lat.

EKOSYSTEM GOSPODARCZY

Mało które przedsiębiorstwo przemysłowe funkcjonuje w modelu produkcji inhouse'owej. Dlatego też obecność oraz poziom rozwoju lokalnego ekosystemu gospodarczego – obejmującego współpracę oraz gęstość interakcji między samymi firmami, jak również między biznesem a uczelniami, jednostkami naukowymi czy instytucjami otoczenia biznesu – w fundamentalnym stopniu wpływa na prowadzenie działalności w II sektorze.

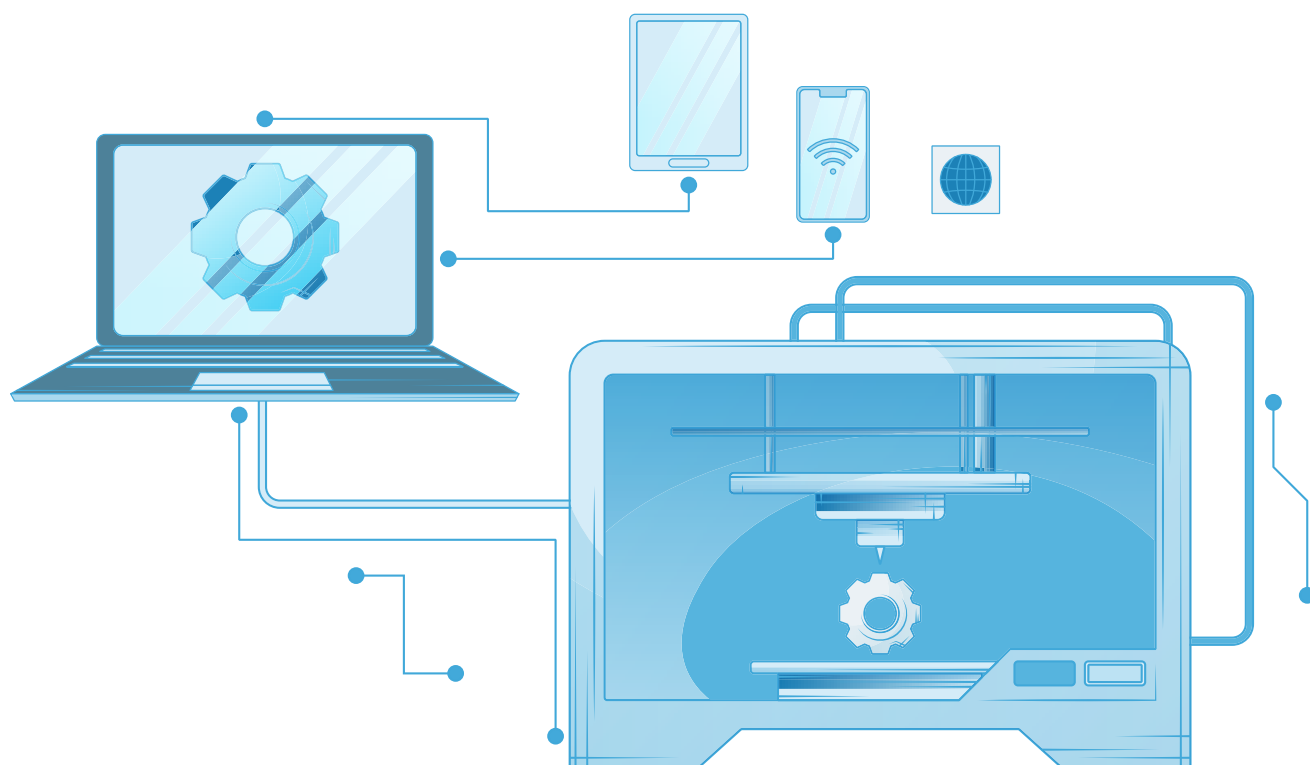
Oceniając ekosystemy gospodarcze polskich regionów, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- ▶ podmioty gospodarcze w sektorze przetwórstwa przemysłowego na mieszkańca,
- ▶ zgłoszenia patentowe w Urzędzie Patentowym RP (UPRP) na mieszkańca,
- ▶ patenty udzielone przez UPRP na mieszkańca,
- ▶ instytucje otoczenia biznesu w stosunku do liczby podmiotów gospodarki narodowej ogółem,
- ▶ podmioty gospodarcze w sekcji badań naukowych i prac rozwojowych na mieszkańca.

ŚRODOWISKO I ATRAKCYJNOŚĆ MIEJSCA

Nowoczesny przemysł potrzebuje odpowiedniej podaży wyspecjalizowanych, wysoko zaawansowanych zasobów pracy.

Jednym z czynników wpływających na chęć osiedlenia się pracowników w danej lokalizacji jest jej szeroko rozumiana atrakcyjność, obejmująca w znacznym stopniu jakość środowiska. Co więcej, funkcjonowanie na obszarach o wysokim poziomie zanieczyszczenia i degradacji środowiskowej może też negatywnie wpłynąć na wizerunek przedsiębiorstw.

Oceniając środowisko i atrakcyjność miejsca polskich regionów, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- ▶ odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków,
- ▶ emisje pyłów na km²,
- ▶ emisje gazów na km²,
- ▶ obszary prawnie chronione na km²,
- ▶ podmioty gospodarcze w sekcji zakwaterowania i usług gastronomicznych na mieszkańca.

OTOCZENIE SPOŁECZNO-KULTUROWE

Jakość otoczenia społeczno-kulturowego stanowi jeden z kluczowych czynników przekładających się na poziom życia, a w konsekwencji – na skalę przyciągania do danego miejsca utalentowanych uczniów, studentów oraz pracowników, bez których prowadzenie nowoczesnej działalności przemysłowej nie będzie możliwe.

Oceniając otoczenie społeczno-kulturowe polskich regionów, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- ▶ zameldowania na pobyt stały osób w wieku produkcyjnym z innych województw na mieszkańca,
- ▶ zameldowania na pobyt stały osób w wieku produkcyjnym z zagranicy na mieszkańca,

- ▶ uczestnicy imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych na mieszkańca,
- ▶ widzowie widowisk w stałych salach teatralnych na mieszkańca,
- ▶ liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na mieszkańca.

POZIOM ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Poziom rozwoju gospodarczego regionu stanowi istotny czynnik lokalizacji działalności przemysłowej. Wysoka wydajność pracy, nowoczesna struktura regionalnej gospodarki czy wysoka dostępność zaawansowanych usług zwiększają szansę na to, że ulokowany w danym miejscu zakład produkcyjny będzie pracował w sposób efektywny.

Oceniając poziom rozwoju gospodarczego polskich regionów, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- ▶ wartość dodana brutto na pracującego w sektorze przetwórstwa przemysłowego,
- ▶ PKB na mieszkańca,
- ▶ udział nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw z branż innowacyjnych⁵ w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw,
- ▶ podmioty gospodarcze świadczące usługi wyższego rzędu (sekcje J-R klasyfikacji PKD) na mieszkańca
- ▶ nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych na mieszkańca.

5 Sekcje PKD: 21, 26, 27, 28, 29, 30, 61, 62, 63, 71, 72.

BEZPIECZEŃSTWO POWSZECHNE

Niski poziom bezpieczeństwa powszechnego nie tylko może generować większe koszty związane z ochroną obiektu przemysłowego, infrastruktury czy nawet samych pracowników, lecz także zniechęcać do osiedlania się w danym miejscu, przekładając się tym samym na obniżenie jakości zasobów pracy. Występowanie deficytu kapitału społecznego może wpłynąć negatywnie na realizację inwestycji oraz prosperowanie nowo powstałego zakładu.

Oceniając poziom bezpieczeństwa powszechnego polskich regionów, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- ▶ liczbę przestępstw ogółem na mieszkańca,
- ▶ wskaźnik wykrywalności przestępstw.

DOSTĘPNOŚĆ TERENÓW INWESTYCYJNYCH

Lokalizacja zakładu przemysłowego to nie tylko wybór regionu czy miasta, lecz przede wszystkim – konkretnej działki inwestycyjnej. W tym kontekście regiony posiadające wydzielone już tereny inwestycyjne, czekające na znalezienie inwestora, zyskują przewagę.

Oceniając dostępność terenów inwestycyjnych w polskich regionach, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- ▶ liczba terenów inwestycyjnych zarządzanych przez PAIH na km²,
- ▶ areał terenów inwestycyjnych zarządzanych przez PAIH na km². ■

5. Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu na tle polskich województw – analizy cząstkowe

Ocena atrakcyjności inwestycyjnej polskich województw z punktu widzenia nowoczesnego przemysłu została dokonana na bazie analizy dziesięciu grup czynników zasadniczych, zawierających od dwóch do pięciu wskaźników cząstkowych. W niniejszym rozdziale przedstawione zostało regionalne różnicowanie wyników w ramach każdej z kategorii.

5.1 ZASOBY PRACY

miejsce 5 | WYSOKI

W kategorii zasobów pracy, województwo pomorskie plasuje się na 5. miejscu w kraju, co lokuje je w grupie regionów o ich wysokim poziomie. Pomorze zajmuje wysokie miejsca pod względem liczby studentów kierunków STEM oraz liczby pracujących w sekcji informacji i komunikacji w przeliczeniu na powierzchnię, co wskazuje na rozwinięty potencjał kadrowy w obszarach związanych

z technologią i gospodarką cyfrową. Korzystnie prezentuje się również liczba absolwentów szkół branżowych i techników, która wskazuje na relatywnie dobrze rozwinięte zaplecze kształcenia zawodowego. Jednocześnie przeciętna pozycja regionu pod względem koncentracji zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym wskazuje, że przemysłowa baza zatrudnienia jest

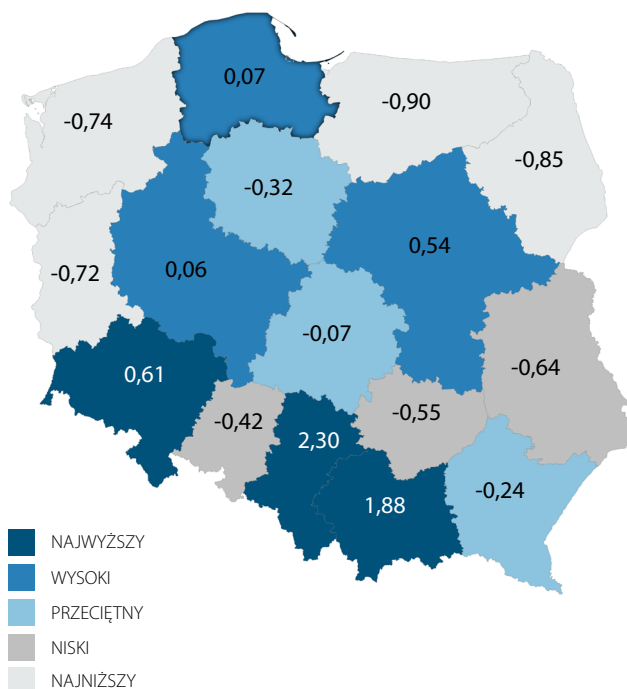
w Pomorskiem mniej rozbudowana niż w części regionów o silniejszych tradycjach przemysłowych.

Najwyższy poziom zasobów pracy występuje w województwach śląskim oraz małopolskim, które wyraźnie dominują w tej kategorii. Oba regiony wyróżniają się bardzo wysoką koncentracją pracowników przemysłu, rozbudowanym zapleczem edukacyjnym oraz dużą liczbą specjalistów związanych z sektorami technologicznie zaawansowanymi. W przypadku województwa śląskiego kluczową rolę odgrywa przede wszystkim wieloletnia tradycja uprzemysłowienia oraz bardzo wysoka koncentracja zatrudnienia w sektorach produkcyjnych i technicznych. Województwo małopolskie korzysta natomiast z silnego zaplecza akademickiego Krakowa oraz dynamicznego rozwoju sektorów nowych technologii i usług opartych na wiedzy.

Na tle liderów województwo pomorskie pozostaje w zauważalnym dystansie, wynikającym przede wszystkim z mniejszej koncentracji zatrudnienia w przetwórstwie

Kartogram 1.

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Zasoby pracy”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

przemysłowym oraz ogólnej skali zasobów pracy związanych z działalnością produkcyjną. Jednocześnie region znajduje się w części klasyfikacji, w której różnice pomiędzy

Tabela 2.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „zasoby pracy” – podsumowanie

MOCNE STRONY

- 👍 4. pozycja pod względem liczby absolwentów szkół branżowych I stopnia oraz techników dla młodzieży (bez specjalnych) na km²
- 👍 5. pozycja pod względem liczby pracujących w sekcji informacji i komunikacji na km²
- 👍 5. pozycja pod względem liczby studentów STEM na km²

PRZECIĘTNE

- 👉 9. pozycja pod względem liczby pracujących w sekcji przetwórstwa przemysłowego na km²

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

kolejnymi województwami są stosunkowo niewielkie. W szczególności bardzo zbliżony poziom zasobów pracy obserwowany jest w województwie wielkopolskim, które zajmuje miejsce bezpośrednio za Pomorzem. Niewielkie różnice dzielą również województwo pomorskie od regionów plasujących się w dalszej części zestawienia, takich jak województwo łódzkie czy podkarpackie.

W kolejnych latach pozycja województwa pomorskiego w zakresie zasobów pracy będzie w dużej mierze zależała od dynamiki rozwoju regionalnego rynku pracy oraz kierunków rozwoju systemu edukacji, zwłaszcza w obszarach technicznych i technologicznych. Szczególne znaczenie może mieć dalsze wzmacnianie powiązań pomiędzy szkolnictwem wyższym i zawodowym a potrzebami gospodarki oraz

Tabela 3.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Zasoby pracy”

L.p.	Województwo	Pracujący w sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) na km ²	Absolwenci szkół branżowych I stopnia oraz techników dla młodzieży (bez specjalnych) na km ²	Studenci STEM na km ²	Pracujący w sekcji J (informacja i komunikacja) na km ²	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Śląskie					2,30
2	Małopolskie					1,88
3	Dolnośląskie					0,61
4	Mazowieckie					0,54
5	Pomorskie					0,07
6	Wielkopolskie					0,06
7	Łódzkie					-0,07
8	Podkarpackie					-0,24
9	Kujawsko-Pomorskie					-0,32
10	Opolskie					-0,42
11	Świętokrzyskie					-0,55
12	Lubelskie					-0,64
13	Lubuskie					-0,72
14	Zachodniopomorskie					-0,74
15	Podlaskie					-0,85
16	Warmińsko-Mazurskie					-0,90

NAJWYŻSZY

WYSOKI

PRZECIĘTNY

NISKI

NAJNIŻSZY

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

rozwój sektorów opartych na wiedzy, które sprzyjają przyciąganiu i zatrzymywaniu wysoko wykwalifikowanych pracowników. Relatywnie niewielkie różnice pomiędzy wieloma regionami w środkowej części

klasyfikacji wskazują, że nawet umiarkowane zmiany w poziomie poszczególnych komponentów zasobów pracy mogą w przyszłości prowadzić do przesunięć pozycji regionu w rankingu. ■

5.2 DOSTĘPNOŚĆ TRANSPORTOWA

miejsce 4 | WYSOKI

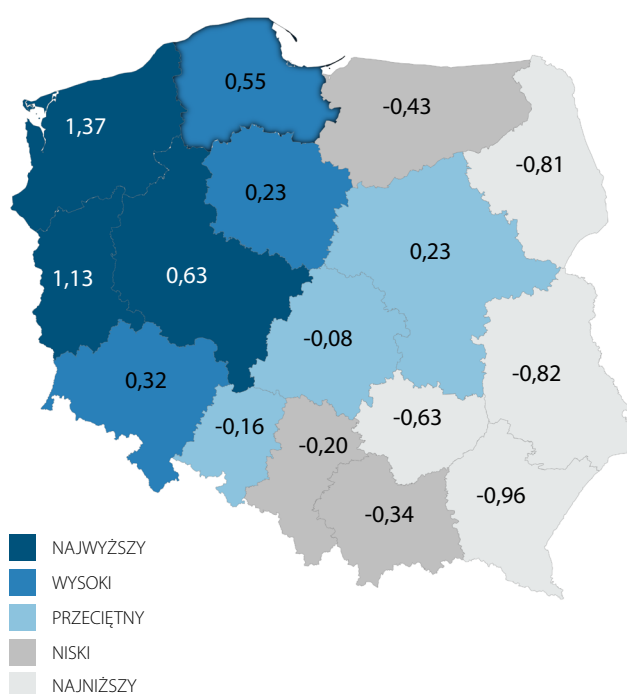

W kategorii dostępności transportowej województwo pomorskie zajmuje 4. miejsce w kraju, co lokuje je w grupie regionów o jej wysokim poziomie. Na tę pozycję w największym stopniu wpływa najwyższy w kraju poziom dostępności portów morskich, wynikający z obecności dużych portów w Gdańsku i Gdyni. Bardzo dobra dostępność infrastruktury portowej stanowi jeden z kluczowych atutów regionu z punktu widzenia obsługi międzynarodowych przepływów towarowych. Korzystnie prezentuje się również liczba podmiotów działających w sektorze transportu i łączności w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, co wskazuje na rozwinięte zaplecze gospodarcze związane z transportem i logistyką. Jednocześnie przeciętna pozycja województwa pomorskiego pod względem czasu dojazdu do granicy zachodniej pokazuje, że w relacjach transportowych z rynkami Europy Zachodniej region ustępuje województwom położonym bliżej granicy z Niemcami.

Najwyższy poziom dostępności transportowej występuje w województwach zachodniopomorskim oraz lubuskim, które wyraźnie dominują w tej kategorii. Ich wysoka pozycja wynika przede wszystkim z bardzo korzystnego położenia geograficznego

Kartogram 2.

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Dostępność transportowa”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

przy zachodniej granicy kraju, co zapewnia krótki czas dojazdu do Niemiec oraz dobrą dostępność portów morskich. Jednocześnie regiony te wyróżniają się dużą koncentracją podmiotów funkcjonujących w sektorze transportu i logistyki, co dodatkowo wzmacnia ich rolę w obsłudze międzynarodowych przepływów towarowych.

Tabela 4.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „dostępność transportowa” – podsumowanie**MOCNE STRONY**

- 1. pozycja pod względem czasu dojazdu do portu morskiego
- 4. pozycja pod względem liczby podmiotów z sekcji transportu i łączności na mieszkańca

PRZECIĘTNE

- 9. pozycja pod względem czasu dojazdu do granicy zachodniej

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 5.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Dostępność transportowa”

L.p.	Województwo	Czas dojazdu do granicy zachodniej	Czas dojazdu do portu morskiego	Podmioty sekcji H (transport i łączność) na mieszkańca	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Zachodniopomorskie				1,37
2	Lubuskie				1,13
3	Wielkopolskie				0,63
4	Pomorskie				0,55
5	Dolnośląskie				0,32
6	Kujawsko-Pomorskie				0,23
7	Mazowieckie				0,23
8	Łódzkie				-0,08
9	Opolskie				-0,16
10	Śląskie				-0,20
11	Małopolskie				-0,34
12	Warmińsko-Mazurskie				-0,43
13	Świętokrzyskie				-0,63
14	Podlaskie				-0,81
15	Lubelskie				-0,82
16	Podkarpackie				-0,96

NAJWYŻSZY

WYSOKI

PRZECIĘTNY

NISKI

NAJNIŻSZY

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Na tle liderów województwo pomorskie pozostaje w umiarkowanym dystansie, wynikającym przede wszystkim z jego większego oddalenia od granicy zachodniej. Zarazem Pomorze znajduje się bardzo blisko województw zajmujących sąsiednie miejsca w klasyfikacji. W szczególności niewielka różnica dzieli Pomorze od województwa wielkopolskiego, które plasuje się bezpośrednio wyżej w rankingu. Dość niewielki dystans obserwowany jest również w stosunku do województwa dolnośląskiego, zajmującego kolejną pozycję za Pomorzem.

W kolejnych latach dostępność transportowa województwa pomorskiego będzie w dużej mierze zależała od dalszego rozwoju infrastruktury transportowej oraz stopnia wykorzystania potencjału gospodarki morskiej. Szczególne znaczenie może mieć rozbudowa powiązań transportowych łączących porty morskie z zapleczem gospodarczym kraju, w tym rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej umożliwiającej sprawną obsługę transportu towarowego. ■

5.3 DOSTĘPNOŚĆ ZIELONEJ ENERGII

miejsce 4 | WYSOKI

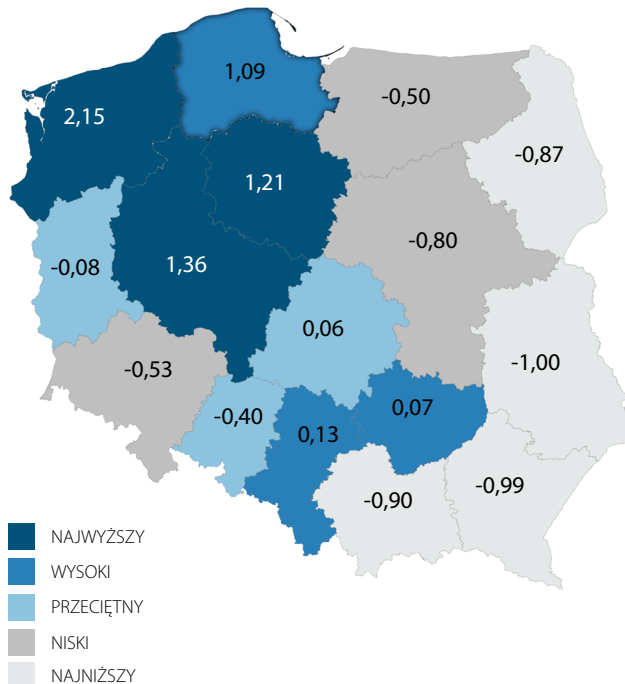

W kategorii dostępności zielonej energii województwo pomorskie zajmuje 4. miejsce w kraju, co lokuje je w grupie regionów o jej wysokim poziomie. Na taką pozycję wpływa przede wszystkim bardzo wysoka koncentracja mocy zainstalowanej w odnawialnych źródłach energii w przeliczeniu na powierzchnię, co plasuje region w ścisłej krajowej czołówce. Korzystnie prezentuje się również poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych, który wskazuje na relatywnie dobrze rozwinięty sektor wytwarzania zielonej energii. Wysoka dostępność odnawialnych źródeł energii wynika w dużej mierze ze sprzyjających warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej oraz rosnącej roli innych instalacji OZE w regionalnym miksie energetycznym.

Najwyższy poziom dostępności zielonej energii występuje w województwie zachodniopomorskim, które wyraźnie dominuje w tej kategorii. Region ten wyróżnia się bardzo wysoką koncentracją zarówno mocy zainstalowanej w odnawialnych

Kartogram 3.

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Dostępność zielonej energii”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

źródeł energii, jak i produkcji energii ze źródeł odnawialnych. W jego kontekście szczególnie istotną rolę odgrywa rozwinięty

sektor energetyki wiatrowej, korzystający z bardzo dobrych warunków wietrznych w północno-zachodniej części kraju.

Województwo pomorskie dzieli względem lidera pokaźny dystans, jednak pozostaje ono w niewielkiej odległości od województw: wielkopolskiego oraz – w szczególności – kujawsko-pomorskiego. Różnice pomiędzy tymi regionami wynikają głównie ze skali produkcji energii odnawialnej. Równolegle zauważalny jest też wyraźny dystans dzielący Pomorze od kolejnych województw w klasyfikacji.

W kolejnych latach pozycja województwa pomorskiego w zakresie dostępności zielonej energii będzie w dużej mierze zależała od dalszego rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii oraz wykorzystania potencjału energetyki wiatrowej, w tym planowanych inwestycji w morską energetykę wiatrową na Bałtyku. Realizacja dużych projektów w tym obszarze może istotnie zwiększyć skalę produkcji energii odnawialnej w regionie i w konsekwencji wzmocnić jego pozycję w krajowym rankingu dostępności zielonej energii. ■

Tabela 6.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Dostępność zielonej energii”

L.p.	Województwo	Moc zainstalowana instalacji OZE na km ²	Energia wyprodukowana ze źródeł odnawialnych w GWh na km ²	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Zachodniopomorskie			2,15
2	Wielkopolskie			1,36
3	Kujawsko-Pomorskie			1,21
4	Pomorskie			1,09
5	Śląskie			0,13
6	Świętokrzyskie			0,07
7	Łódzkie			0,06
8	Lubuskie			-0,08
9	Opolskie			-0,40
10	Warmińsko-Mazurskie			-0,50
11	Dolnośląskie			-0,53
12	Mazowieckie			-0,80
13	Podlaskie			-0,87
14	Małopolskie			-0,90
15	Podkarpackie			-0,99
16	Lubelskie			-1,00

■ NAJWYŻSZY ■ WYSOKI ■ PRZECIĘTNY ■ NISKI ■ NAJNIŻSZY

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 7.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „dostępność zielonej energii” – podsumowanie

MOCNE STRONY

3. pozycja pod względem mocy zainstalowanej instalacji OZE na km²
4. pozycja pod względem energii wyprodukowanej ze źródeł odnawialnych na km²

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

5.4 KOSZTY PRACY

miejsce 12 | NISKI

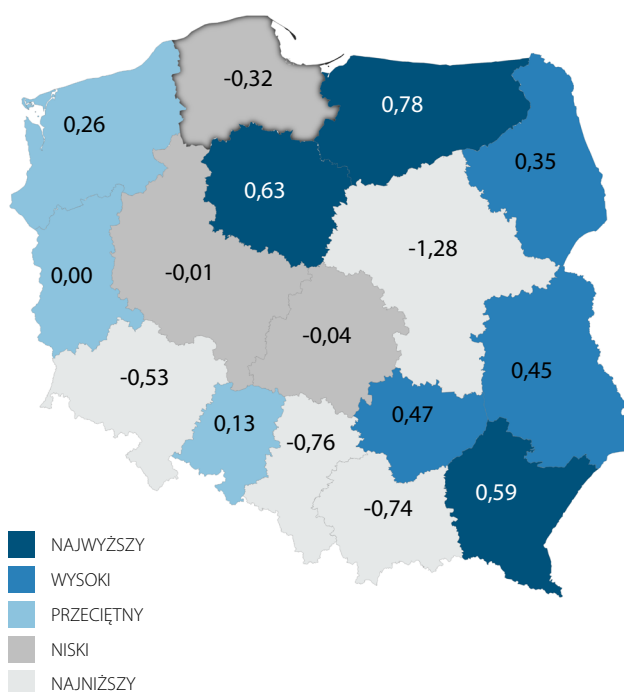

W kategorii kosztów pracy województwo pomorskie zajmuje 12. miejsce w kraju, co lokuje je w grupie regionów o niskim poziomie tego czynnika. Oznacza to, że z perspektywy inwestorów poszukujących lokalizacji o relatywnie niższych kosztach zatrudnienia, Pomorze prezentuje się mniej konkurencyjnie od znacznej części województw. Na taką pozycję wpływa przede wszystkim wysoki poziom przeciętnego wynagrodzenia brutto, który należy do najwyższych w kraju. Dodatkowo relatywnie niska stopa bezrobocia rejestrowanego wskazuje na stosunkowo napiętą sytuację na regionalnym rynku pracy, co może ograniczać dostępność pracowników i sprzyjać dalszemu wzrostowi kosztów zatrudnienia. Istotnym atutem Pomorza w skali analizowanej grupy czynników jest natomiast bardzo wysoki poziom aktywności zawodowej ludności, wskazujący na szerokie uczestnictwo mieszkańców regionu na rynku pracy.

Najkorzystniejsze warunki pod względem kosztów pracy występują w województwach warmińsko-mazurskim, kujawsko-pomorskim oraz podkarpackim. Regiony te charakteryzują się przede wszystkim relatywnie niskim poziomem wynagrodzeń oraz dość wysoką stopą bezrobocia, co z punktu widzenia

Kartogram 4.

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Koszty pracy”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

inwestorów oznacza większą dostępność pracowników przy niższych kosztach zatrudnienia. W przypadku województwa warmińsko-mazurskiego przewaga nad pozostałymi regionami jest szczególnie wyraźna, co wskazuje na jego specyficzną sytuację na rynku pracy.

Na tle liderów województwo pomorskie pozostaje w wyraźnym dystansie, który wynika przede wszystkim z wysokiego poziomu wynagrodzeń oraz stosunkowo korzystnej sytuacji na rynku pracy. W bezpośrednim sąsiedztwie Pomorza znajdują się województwa: łódzkie oraz dolnośląskie. Pierwsze z nich charakteryzują nieco niższe koszty pracy, natomiast drugie – nieco wyższe.

W kolejnych latach pozycja województwa pomorskiego w zakresie kosztów pracy będzie w dużej mierze zależała od dynamiki

zmian na regionalnym rynku pracy oraz dalszego rozwoju gospodarczego regionu. Utrzymujący się wysoki poziom aktywności zawodowej ludności oraz rosnące zapotrzebowanie na pracowników w rozwijających się sektorach gospodarki mogą sprzyjać dalszemu wzrostowi wynagrodzeń. Z punktu widzenia inwestorów oznacza to, że konkurencyjność kosztowa regionu może w przyszłości pozostawać ograniczona, choć jednocześnie wysoka aktywność zawodowa mieszkańców wskazuje na duży potencjał podaży pracy. ■

Tabela 8.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Koszty pracy”

L.p.	Województwo	Przeciętne wynagrodzenie brutto	Stopa bezrobocia rejestrowanego	Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15-89 lat	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Warmińsko-Mazurskie				0,78
2	Kujawsko-Pomorskie				0,63
3	Podkarpackie				0,59
4	Świętokrzyskie				0,47
5	Lubelskie				0,45
6	Podlaskie				0,35
7	Zachodniopomorskie				0,26
8	Opolskie				0,13
9	Lubuskie				0,00
10	Wielkopolskie				-0,01
11	Łódzkie				-0,04
12	Pomorskie				-0,32
13	Dolnośląskie				-0,53
14	Małopolskie				-0,74
15	Śląskie				-0,76
16	Mazowieckie				-1,28

NAJWYŻSZY

WYSOKI

PRZECIĘTNY

NISKI

NAJNIŻSZY

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 9.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „koszty pracy” – podsumowanie

MOCNE STRONY

2. pozycja pod względem współczynnika aktywności zawodowej ludności w wieku 15-89 lat

SŁABE STRONY

11. pozycja pod względem stopy bezrobocia rejestrowanego

13. pozycja pod względem przeciętnego wynagrodzenia brutto

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

5.5 EKOSYSTEM GOSPODARCZY

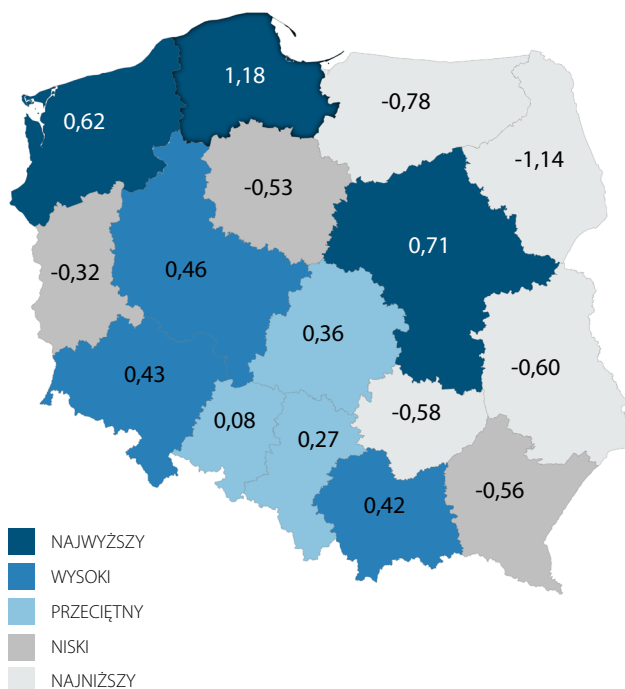
miejsce 1 | NAJWYŻSZY

W kategorii ekosystemu gospodarczego województwo pomorskie zajmuje 1. miejsce w kraju. Tak wysoka pozycja wynika przede wszystkim z bardzo dużej koncentracji podmiotów gospodarczych działających w przetwórstwie przemysłowym w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, co dowodzi obecności silnie rozwiniętej bazy przedsiębiorstw produkcyjnych. Region wyróżnia się również najwyższą w kraju liczbą podmiotów prowadzących działalność w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych, co świadczy o dużym potencjale w zakresie tworzenia i wdrażania innowacji. Dodatkowym atutem Pomorza jest relatywnie wysoka liczba instytucji otoczenia biznesu, które wspierają funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz rozwój działalności gospodarczej. Ukształtowana w taki sposób struktura podmiotów sprzyja rozwijaniu współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami, jednostkami badawczo-rozwojowymi oraz instytucjami wspierającymi biznes, co stanowi jeden z kluczowych fundamentów dobrze funkcjonującego ekosystemu gospodarczego. Nieco słabszym elementem pozostaje natomiast relatywnie niewielka

Kartogram 5.

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Ekosystem gospodarczy”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

liczba patentów udzielanych przez Urząd Patentowy RP, co wskazuje, że potencjał innowacyjny regionu nie zawsze przekłada się bezpośrednio na formalne efekty działalności wynalazczej.

Wysoki poziom rozwoju ekosystemu gospodarczego obserwowany jest również w kilku innych regionach kraju, jednak ich wyniki pozostają wyraźnie niższe od osiągniętych przez województwo pomorskie. W szczególności silną pozycję zajmuje województwo mazowieckie, które wyróżnia się bardzo dużą liczbą zgłoszeń patentowych oraz patentów udzielanych

przez Urząd Patentowy RP, a także wysoką koncentracją podmiotów prowadzących działalność badawczo-rozwojową. W czołówce klasyfikacji znajduje się również województwo zachodniopomorskie, które charakteryzuje się dużą liczbą przedsiębiorstw przemysłowych oraz stosunkowo dobrze rozwiniętą siecią instytucji wspierających działalność gospodarczą.

Tabela 10.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Ekosystem gospodarczy”

L.p.	Województwo	Podmioty sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) na mieszkańca	Instytucje otoczenia biznesu w stosunku do liczby podmiotów gospodarki narodowej ogółem	Zgłoszenia w UPRP na mieszkańca	Patenty udzielone przez UPRP na mieszkańca	Podmioty sekcji M (badania naukowe i prace rozwojowe) na mieszkańca	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Pomorskie	NAJWYŻSZY	WYSOKI	PRZECIĘTNY	NISKI	NAJWYŻSZY	1,18
2	Mazowieckie	WYSOKI	PRZECIĘTNY	NAJWYŻSZY	NAJWYŻSZY	NAJWYŻSZY	0,71
3	Zachodniopomorskie	NAJWYŻSZY	WYSOKI	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	0,62
4	Wielkopolskie	NAJWYŻSZY	NISKI	NISKI	PRZECIĘTNY	WYSOKI	0,46
5	Dolnośląskie	PRZECIĘTNY	NAJWYŻSZY	PRZECIĘTNY	WYSOKI	NAJWYŻSZY	0,43
6	Małopolskie	WYSOKI	NISKI	NAJWYŻSZY	NAJWYŻSZY	WYSOKI	0,42
7	Łódzkie	WYSOKI	NISKI	WYSOKI	WYSOKI	PRZECIĘTNY	0,36
8	Śląskie	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	0,27
9	Opolskie	PRZECIĘTNY	WYSOKI	NISKI	NISKI	PRZECIĘTNY	0,08
10	Lubuskie	NISKI	NAJWYŻSZY	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	NISKI	-0,32
11	Kujawsko-Pomorskie	NISKI	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	NISKI	-0,53
12	Podkarpackie	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	WYSOKI	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	-0,56
13	Świętokrzyskie	NISKI	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	-0,58
14	Lubelskie	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	NAJWYŻSZY	NAJWYŻSZY	PRZECIĘTNY	-0,60
15	Warmińsko-Mazurskie	PRZECIĘTNY	NAJWYŻSZY	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	-0,78
16	Podlaskie	PRZECIĘTNY	PRZECIĘTNY	NISKI	NISKI	NISKI	-1,14

NAJWYŻSZY
WYSOKI
PRZECIĘTNY
NISKI
NAJNIŻSZY

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

W kolejnych latach pozycja województwa pomorskiego w zakresie rozwoju ekosystemu gospodarczego będzie w dużej mierze zależała od dalszego wzmacniania powiązań pomiędzy sektorem przedsiębiorstw, działalnością badawczo-rozwojową oraz instytucjami wspierającymi

rozwój gospodarczy. Istotne znaczenie może mieć również zwiększanie skali komercjalizacji wyników badań oraz wzrost liczby patentów i zgłoszeń patentowych, które w większym stopniu odzwierciedlałyby potencjał innowacyjny regionu. ■

Tabela 11.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „ekosystem gospodarczy” – podsumowanie

MOCNE STRONY

- 👍 1. pozycja pod względem podmiotów gospodarczych z sekcji przetwórstwa przemysłowego na mieszkańca
- 👍 3. pozycja pod względem podmiotów gospodarczych z sekcji badań naukowych i prac rozwojowych na mieszkańca
- 👍 6. pozycja pod względem liczby instytucji otoczenia biznesu w stosunku do liczby podmiotów gospodarki narodowej ogółem

PRZECIĘTNE

- 👉 8. pozycja pod względem zgłoszeń w UPRP na mieszkańca

SŁABE STRONY

- 👎 11. pozycja pod względem patentów udzielonych przez UPRP na mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

5.6 ŚRODOWISKO I ATRAKCYJNOŚĆ MIEJSCA

miejsce 1 | NAJWYŻSZY

W kategorii środowiska i atrakcyjności miejsca województwo pomorskie zajmuje 1. miejsce w kraju, osiągając najwyższy poziom w zakresie tej grupy czynników. Na tak wysoką pozycję wpływa przede wszystkim bardzo dobry stan infrastruktury środowiskowej oraz relatywnie korzystne parametry jakości środowiska. Region zajmuje czołowe miejsca pod względem odsetka mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków oraz

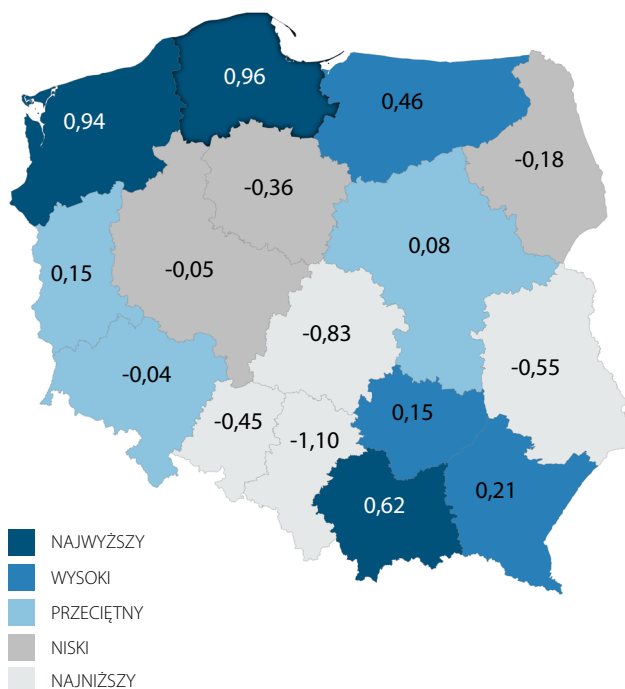
poziomu emisji pyłów w przeliczeniu na powierzchnię, co wskazuje na stosunkowo dobrą jakość powietrza oraz wysoki poziom rozwoju infrastruktury komunalnej. Istotnym atutem Pomorza jest również bardzo duża liczba podmiotów działających w sektorze zakwaterowania i usług gastronomicznych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, co odzwierciedla wysoką atrakcyjność regionu jako miejsca życia i wypoczynku.

Bardzo wysoki poziom w kontekście analizowanej grupy czynników osiąga również województwo zachodniopomorskie, którego wynik jest minimalnie niższy od osiągniętego przez Pomorze. Region ten wyróżnia się wysokim odsetkiem ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków, stosunkowo niskim poziomem emisji zanieczyszczeń oraz dużą liczbą podmiotów działających w sektorze turystycznym. Wysoką pozycję w klasyfikacji zajmuje także województwo małopolskie, które wyróżnia się przede wszystkim bardzo dużym udziałem obszarów prawnie chronionych oraz rozwiniętą bazą usług turystycznych. W przeciwieństwie do Pomorza i województwa zachodniopomorskiego, w regionie tym występują mniej korzystne parametry związane z jakością środowiska.

O ile przewaga Pomorza nad województwem zachodniopomorskim jest bardzo niewielka, o tyle wyraźnie

Kartogram 6.

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Środowisko i atrakcyjność miejsca”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

wiekszy dystans obserwowany jest pomiędzy tymi województwami a kolejnymi regionami w zestawieniu, co wskazuje na ich wyraźną przewagę nad pozostałą częścią kraju.

Tabela 12.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Środowisko i atrakcyjność miejsca” – podsumowanie

MOCNE STRONY

- 👍 2. pozycja pod względem odsetka mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków
- 👍 2. pozycja pod względem emisji pyłów na km²
- 👍 2. pozycja pod względem liczby podmiotów z sekcji zakwaterowania i usług gastronomicznych na mieszkańca

PRZECIĘTNE

- 👎 8. pozycja pod względem emisji gazów na km²
- 👎 8. pozycja pod względem obszarów prawnie chronionych na km²

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 13.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Środowisko i atrakcyjność miejsca”

L.p.	Województwo	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	Emisje pyłów na km ²	Emisje gazów na km ²	Obszary prawnie chronione na km ²	Podmioty gospodarcze w sekcji zakwaterowania i usług gastronomicznych na mieszkańca	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Pomorskie						0,96
2	Zachodniopomorskie						0,94
3	Małopolskie						0,62
4	Warmińsko-Mazurskie						0,46
5	Podkarpackie						0,21
6	Świętokrzyskie						0,15
7	Lubuskie						0,15
8	Mazowieckie						0,08
9	Dolnośląskie						-0,04
10	Wielkopolskie						-0,05
11	Podlaskie						-0,18
12	Kujawsko-Pomorskie						-0,36
13	Opolskie						-0,45
14	Lubelskie						-0,55
15	Łódzkie						-0,83
16	Śląskie						-1,10

NAJWYŻSZY
 WYSOKI
 PRZECIĘTNY
 NISKI
 NAJNIŻSZY

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

W kolejnych latach pozycja województwa pomorskiego w zakresie środowiska i atrakcyjności miejsca będzie w dużej mierze zależała od utrzymania wysokiej jakości środowiska naturalnego oraz dalszego rozwoju infrastruktury komunalnej i turystycznej. Istotne znaczenie może mieć również prowadzenie działań

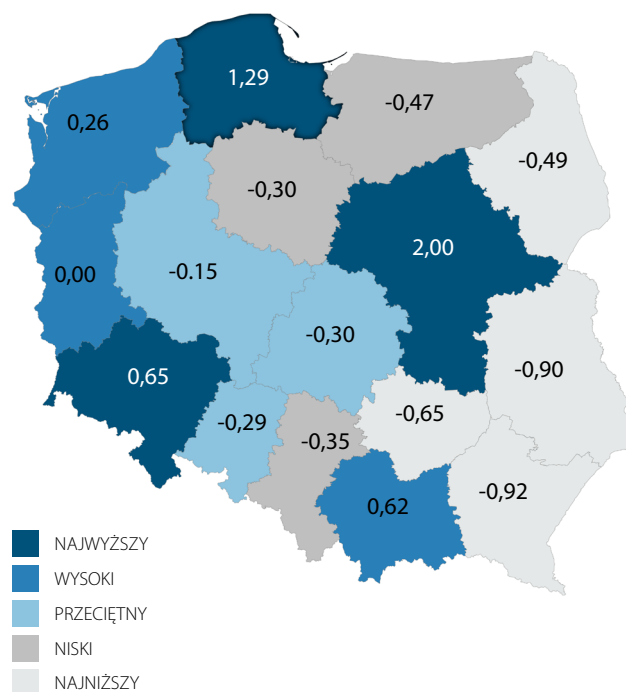
ograniczających emisję zanieczyszczeń oraz ochrona walorów przyrodniczych regionu. Utrzymanie korzystnych warunków środowiskowych i wysokiej atrakcyjności miejsca do życia może w dalszym ciągu wzmacniać konkurencyjność Pomorza w przyciąganiu inwestycji oraz wykwalifikowanych pracowników. ■

W kategorii otoczenia społeczno-kulturowego województwo pomorskie zajmuje 2. miejsce w kraju, co lokuje je w grupie regionów o jego najwyższym poziomie. Na tak wysoką pozycję wpływa przede wszystkim bardzo duża aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców regionu. Pomorze zajmuje 1. miejsce pod względem liczby uczestników imprez artystycznych, rozrywkowych oraz sportowych w przeliczeniu na mieszkańca, co wskazuje na dużą skalę uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i rekreacyjnych. Region wyróżnia się również najwyższą liczbą zameldowań z innych województw w wieku produkcyjnym na pobyt stały, co świadczy o jego atrakcyjności jako miejsca do życia i pracy dla mieszkańców innych części kraju. Korzystnie prezentuje się także liczba widzów widowisk w stałych salach teatralnych oraz liczba zameldowań z zagranicy w wieku

Kartogram 7.

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Otoczenie społeczno-kulturowe”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 14.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „otoczenie społeczno-kulturowe” – podsumowanie

MOCNE STRONY

- 1. pozycja pod względem liczby uczestników imprez artystycznych, rozrywkowych oraz sportowych na mieszkańca
- 1. pozycja pod względem liczby zameldowań z innych województw w wieku produkcyjnym na pobyt stały na mieszkańca
- 3. pozycja pod względem liczby widzów widowisk w stałych salach teatralnych na mieszkańca
- 5. pozycja pod względem liczby zameldowań z zagranicy w wieku produkcyjnym na pobyt stały na mieszkańca

SŁABE STRONY

- 12. pozycja pod względem liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

produkcyjnym. Jednocześnie relatywnie słabszym elementem pozostaje stosunkowo niewielka liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na mieszkańca.

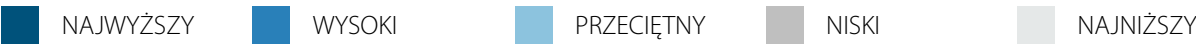
Najwyższy poziom otoczenia społeczno-kulturowego występuje w województwie mazowieckim, które zdecydowanie dominuje

w tej kategorii. Region ten wyróżnia się bardzo wysokimi wartościami wszystkich analizowanych wskaźników, co w dużej mierze wynika z roli Warszawy jako największego ośrodka gospodarczego, administracyjnego i kulturalnego kraju. Duża koncentracja instytucji kultury, wydarzeń artystycznych oraz organizacji społecznych przekłada się na bardzo wysoką aktywność społeczną

Tabela 15.
Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Otoczenie społeczno-kulturowe”

L.p.	Województwo	Widzowie widowisk w stałych salach teatralnych na mieszkańca	Uczestnicy imprez artystyczno-sportowych na mieszkańca	Zameldowania z innych województw w wieku produkcyjnym na pobyty stały na mieszkańca	Zameldowania z zagranicy w wieku produkcyjnym na pobyty stały na mieszkańca	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na mieszkańca	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Mazowieckie						2,00
2	Pomorskie						1,29
3	Dolnośląskie						0,65
4	Małopolskie						0,62
5	Zachodniopomorskie						0,26
6	Lubuskie						0,00
7	Wielkopolskie						-0,15
8	Opolskie						-0,29
9	Łódzkie						-0,30
10	Kujawsko-Pomorskie						-0,30
11	Śląskie						-0,35
12	Warmińsko-Mazurskie						-0,47
13	Podlaskie						-0,49
14	Świętokrzyskie						-0,65
15	Lubelskie						-0,90
16	Podkarpackie						-0,92

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

i kulturalną mieszkańców oraz dużą atrakcyjność migracyjną regionu.

Na tle lidera województwo pomorskie pozostaje w wyraźnym dystansie, jednak jednocześnie wyraźnie wyprzedza pozostałe regiony, w tym znajdujące się na kolejnych miejscach województwa: dolnośląskie oraz małopolskie. Oznacza to, że – obok województwa mazowieckiego – Pomorze wyróżnia się w skali kraju szczególnie korzystnymi uwarunkowaniami społeczno-kulturowymi.

W kolejnych latach pozycja województwa pomorskiego w zakresie otoczenia społeczno-kulturowego będzie w zasadniczej mierze zależała od dalszego rozwoju oferty kulturalnej oraz utrzymania wysokiej atrakcyjności migracyjnej regionu. Szczególne znaczenie może mieć dalsze wzmacnianie funkcji metropolitalnych Trójmiasta oraz rozwój infrastruktury i wydarzeń kulturalnych, które przyciągają zarówno mieszkańców regionu, jak i osoby z innych części kraju i zagranicy. Ostatecznie przekłada się to na większą atrakcyjność Pomorza jako miejsca do życia i pracy. ■

5.8 POZIOM ROZWOJU GOSPODARCZEGO

miejsce 5 | WYSOKI

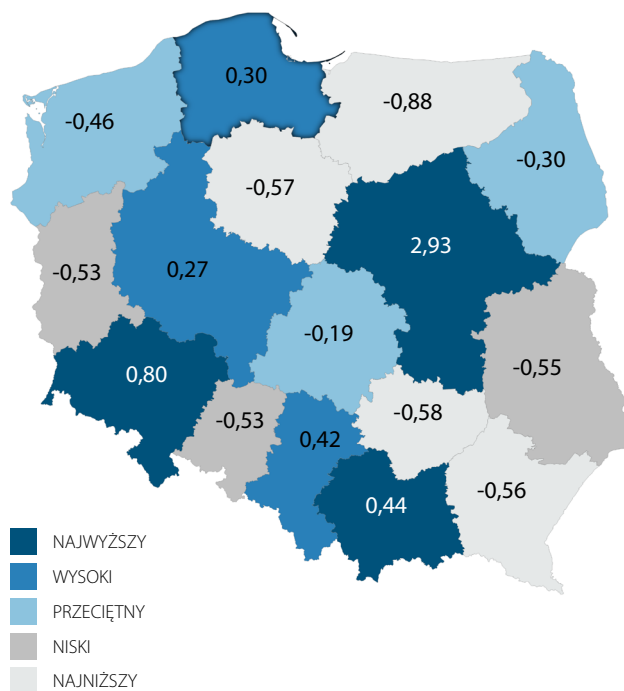

W kategorii poziomu rozwoju gospodarczego województwo pomorskie zajmuje 5. miejsce w kraju, co lokuje je w grupie regionów o jego wysokim poziomie. Na taką pozycję wpływa przede wszystkim relatywnie wysoka aktywność gospodarcza oraz obecność sektorów związanych z nowoczesnymi usługami i działalnością innowacyjną. Region wyróżnia się szczególnie dużą liczbą podmiotów świadczących usługi wyższego rzędu w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, co wskazuje na rozwiniętą strukturę gospodarki opartej na wiedzy. Korzystnie prezentuje się również udział nowo powstających przedsiębiorstw z branż innowacyjnych w strukturze nowo rejestrowanych podmiotów, a także poziom wartości dodanej brutto generowanej w przetwórstwie przemysłowym oraz poziom PKB na mieszkańca. Wysoką pozycję Pomorza wzmacniają również stosunkowo duże nakłady przedsiębiorstw przemysłowych na działalność innowacyjną.

Najwyższy poziom rozwoju gospodarczego występuje w województwie mazowieckim,

Kartogram 8.

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Poziom rozwoju gospodarczego”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

które zdecydowanie dominuje w tej kategorii. Region ten wyróżnia się najwyższymi wartościami wszystkich analizowanych

Tabela 16.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Poziom rozwoju gospodarczego”

L.p.	Województwo	PKB na mieszkańca	Wartość dodana brutto na pracującego w sektorze przetwórstwa przemysłowego	Udział nowo zarejestrowa- nych przedsię- biorstw z branż innowacyjnych w ogólnej struk- turze nowo za- rejestrowanych przedsiębiorstw	Podmioty gospodarcze świadczące usługi wyższego rzędu na mieszkańca	Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębior- stwach przemy- słowych na mieszkańca	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Mazowieckie						2,93
2	Dolnośląskie						0,80
3	Małopolskie						0,44
4	Śląskie						0,42
5	Pomorskie						0,30
6	Wielkopolskie						0,27
7	Łódzkie						-0,19
8	Podlaskie						-0,30
9	Zachodniopomorskie						-0,46
10	Lubuskie						-0,53
11	Opolskie						-0,53
12	Lubelskie						-0,55
13	Podkarpackie						-0,56
14	Kujawsko-Pomorskie						-0,57
15	Świętokrzyskie						-0,58
16	Warmińsko-Mazurskie						-0,88

NAJWYŻSZY
 WYSOKI
 PRZECIĘTNY
 NISKI
 NAJNIŻSZY

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

wskaźników, co w dużej mierze wynika z roli Warszawy jako głównego ośrodka gospodarczego, finansowego i administracyjnego kraju. Wysoką pozycję zajmuje również województwo dolnośląskie, które charakteryzuje się bardzo wysoką produktywnością przemysłu, dużą liczbą przedsiębiorstw

z sektorów zaawansowanych technologii oraz wysokim poziomem aktywności gospodarczej. W czołówce klasyfikacji znajduje się także województwo małopolskie, którego silną stroną jest rozwój sektorów innowacyjnych oraz znaczące nakłady na działalność badawczo-rozwojową.

Województwo pomorskie pozostaje w umiarkowanym dystansie względem lidera oraz wicelidera, niemniej jego pozycja wśród najbardziej rozwiniętych gospodarczo regionów kraju jest bezsprzeczna. Różnice pomiędzy Pomorzem a regionami zajmującymi wyższe miejsca w rankingu wynikają przede wszystkim z mniejszej skali gospodarki oraz niższego poziomu koncentracji działalności gospodarczej niż w największych ośrodkach metropolitalnych kraju. Pomorskie znajduje się bardzo blisko województwa wielkopolskiego, które zajmuje miejsce bezpośrednio za nim w klasyfikacji, co wskazuje na ich zbliżony poziom rozwoju gospodarczego.

W kolejnych latach pozycja województwa pomorskiego w kontekście omawianej grupy czynników będzie w dużej mierze zależała od dalszego rozwoju sektorów opartych na wiedzy oraz utrzymania wysokiej skali aktywności inwestycyjnej i przedsiębiorczej w regionie. Szczególne znaczenie może mieć dalsze wzmacnianie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw, rozwój zaawansowanych usług oraz zwiększanie produktywności przemysłu. Czynniki te mogą sprzyjać dalszemu wzrostowi konkurencyjności gospodarki regionu oraz umacnianiu jego pozycji wśród najlepiej rozwiniętych regionów kraju. ■

Tabela 17.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Poziom rozwoju gospodarczego” – podsumowanie

MOCNE STRONY

- 👍 3. pozycja pod względem liczby podmiotów w usługach wyższego rzędu na mieszkańca
- 👍 4. pozycja pod względem udziału nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw z branż innowacyjnych w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej
- 👍 5. pozycja pod względem wartości dodanej brutto na pracującego w sekcji przetwórstwa przemysłowego
- 👍 5. pozycja pod względem PKB na mieszkańca
- 👍 5. pozycja pod względem nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych na mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

5.9 BEZPIECZEŃSTWO POWSZECHNE

miejsce 12 | NISKI

W kategorii bezpieczeństwa powszechnego województwo pomorskie zajmuje 12. miejsce w kraju, co lokuje je w grupie regionów o jego niskim poziomie. Na uzyskaną lokatę wpływa przede wszystkim relatywnie wysoka liczba

przestępstw w przeliczeniu na mieszkańca, która plasuje region wśród województw o mniej korzystnych wynikach w tym zakresie. Jednocześnie Pomorze charakteryzuje się jedną z najniższych wartości wskaźnika

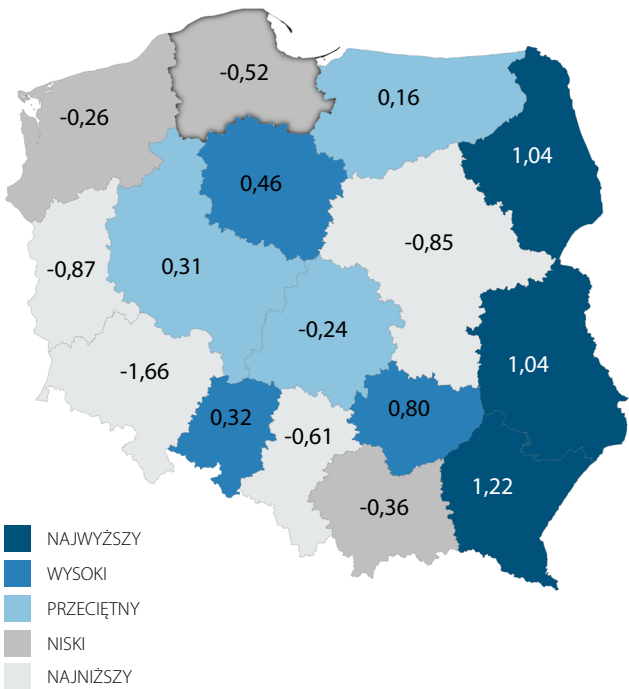
wykrywalności przestępstw w kraju, co dodatkowo obniża jego ocenę.

Najwyższy poziom bezpieczeństwa powszechnego występuje w województwach podkarpackim, lubelskim oraz podlaskim. Regiony te wyróżniają się przede wszystkim relatywnie niewielką skalą przestępczości, a w części z nich również stosunkowo wysoką skutecznością wykrywania przestępstw. Nieprzypadkowo liderami analizowanej grupy czynników są regiony, w których nie znajdują się największe polskie metropolie, gdyż to właśnie w dużych ośrodkach miejskich koncentracja dokonywanych przestępstw – nie tylko w skali Polski – jest największa.

Na tle liderów województwo pomorskie pozostaje w wyraźnym dystansie, wynikającym zarówno z wyższej liczby przestępstw, jak i z niższej skuteczności ich wykrywania. Region znajduje się w części klasyfikacji, w której różnice pomiędzy kolejnymi województwami są stosunkowo niewielkie – zbliżony poziom bezpieczeństwa obserwowany jest w województwie małopolskim, które zajmuje miejsce bezpośrednio wyżej w rankingu, a także w województwie śląskim, plasującym się tuż za nim.

W kolejnych latach pozycja województwa pomorskiego w zakresie bezpieczeństwa powszechnego będzie w dużej mierze

Kartogram 9.
Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Bezpieczeństwo powszechne”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

zależała od zmian w poziomie przestępczości oraz skuteczności działań organów ścigania. Szczególne znaczenie może mieć poprawa wykrywalności przestępstw oraz wzmacnianie działań prewencyjnych ograniczających skalę przestępczości. Nawet umiarkowana poprawa w tych obszarach mogłaby przełożyć się na poprawę pozycji regionu w rankingu, zwłaszcza że różnice pomiędzy wieloma województwami w tej części klasyfikacji pozostają stosunkowo niewielkie. ■

Tabela 18.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „bezpieczeństwo powszechne” – podsumowanie

SŁABE STRONY

- 👎 11. pozycja pod względem liczby przestępstw na mieszkańca
- 👎 13. pozycja pod względem wskaźnika wykrywalności przestępstw

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 19.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Bezpieczeństwo powszechne”

L.p.	Województwo	Przestępstwa ogółem na mieszkańca	Wskaźnik wykrywalności przestępstw	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Podkarpackie			1,22
2	Lubelskie			1,04
3	Podlaskie			1,04
4	Świętokrzyskie			0,80
5	Kujawsko-Pomorskie			0,46
6	Opolskie			0,32
7	Wielkopolskie			0,31
8	Warmińsko-Mazurskie			0,16
9	Łódzkie			-0,24
10	Zachodniopomorskie			-0,26
11	Małopolskie			-0,36
12	Pomorskie			-0,52
13	Śląskie			-0,61
14	Mazowieckie			-0,85
15	Lubuskie			-0,87
16	Dolnośląskie			-1,66

NAJWYŻSZY

WYSOKI

PRZECIĘTNY

NISKI

NAJNIŻSZY

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

5.10 DOSTĘPNOŚĆ TERENÓW INWESTYCYJNYCH

miejsce 5 | WYSOKI

W kategorii dostępności terenów inwestycyjnych województwo pomorskie zajmuje 5. miejsce w kraju, co lokuje je w grupie regionów o jej wysokim poziomie. Na taką pozycję wpływa przede wszystkim relatywnie duża liczba ofert terenów inwestycyjnych dostępnych w bazie Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu. Korzystnie

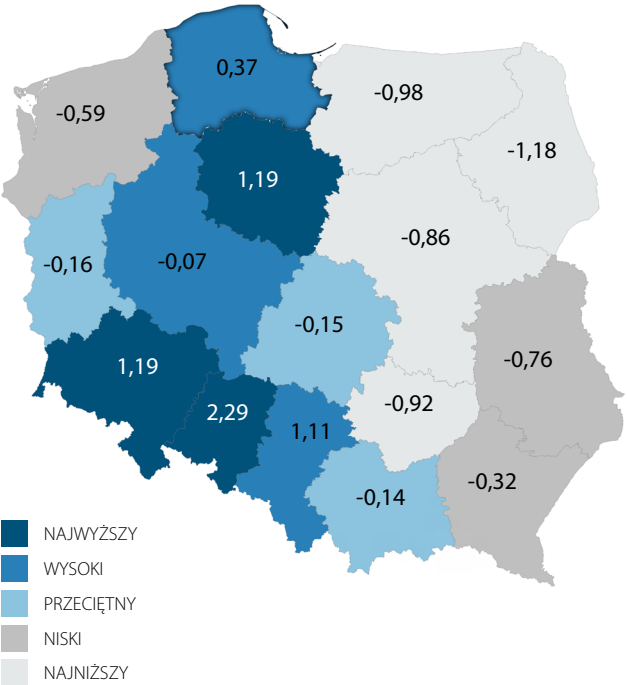
prezentuje się również łączna powierzchnia oferowanych terenów, co wskazuje na stosunkowo dobrą dostępność gruntów przygotowanych pod nowe inwestycje. Oznacza to, że region dysponuje relatywnie szeroką ofertą lokalizacji dla potencjalnych inwestorów zainteresowanych realizacją przedsięwzięć przemysłowych.

Najwyższy poziom dostępności terenów inwestycyjnych występuje w województwach opolskim, kujawsko-pomorskim, dolnośląskim oraz śląskim, które zajmują cztery pierwsze miejsca w tej kategorii. W szczególności województwo opolskie wyraźnie dominuje w tej klasyfikacji, wyróżniając się zarówno bardzo dużą liczbą ofert inwestycyjnych, jak i ich znaczną łączną powierzchnią. Wysoką pozycję zajmują również województwa kujawsko-pomorskie i śląskie, które dysponują szeroką ofertą terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą. W przypadku Dolnego Śląska szczególnym atutem jest bardzo duża powierzchnia dostępnych terenów inwestycyjnych.

Na tle liderów województwo pomorskie pozostaje w zauważalnym dystansie, jednak jednocześnie wyraźnie wyprzedza kolejne regiony w klasyfikacji. Różnica pomiędzy Pomorzem a województwem wielkopolskim, które zajmuje miejsce bezpośrednio za nim w rankingu, jest już wyraźnie większa niż pomiędzy regionami znajdującymi się w ścisłej czołówce zestawienia. Oznacza to, że województwo pomorskie zajmuje w omawianym zestawieniu relatywnie stabilną pozycję pomiędzy grupą liderów a pozostałymi regionami.

W kolejnych latach pozycja województwa pomorskiego w tej kategorii będzie w dużej

Kartogram 10.
Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Dostępność terenów inwestycyjnych”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

mierze zależała od skali przygotowania nowych terenów inwestycyjnych. Istotne znaczenie może mieć również dalsze porządkowanie i rozwijanie oferty inwestycyjnej regionu, w tym przygotowanie dużych, dobrze skomunikowanych obszarów przeznaczonych pod działalność przemysłową. Działania w tym zakresie mogą sprzyjać zmniejszaniu dystansu dzielącego Pomorze od regionów znajdujących się w ścisłej czołówce rankingu. ■

Tabela 20.
Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „dostępność terenów inwestycyjnych” – podsumowanie

MOCNE STRONY

- 👍 5. pozycja pod względem liczby ofert terenów inwestycyjnych w PAIH
- 👍 6. pozycja pod względem łącznej powierzchni ofert terenów inwestycyjnych w PAIH

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 21.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Dostępność terenów inwestycyjnych”

L.p.	Województwo	Liczba ofert terenów inwestycyjnych w PAIH	Łączna powierzchnia wg ofert terenów inwestycyjnych w PAIH	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Opolskie			2,29
2	Kujawsko-Pomorskie			1,19
3	Dolnośląskie			1,19
4	Śląskie			1,11
5	Pomorskie			0,37
6	Wielkopolskie			-0,07
7	Małopolskie			-0,14
8	Łódzkie			-0,15
9	Lubuskie			-0,16
10	Podkarpackie			-0,32
11	Zachodniopomorskie			-0,59
12	Lubelskie			-0,76
13	Mazowieckie			-0,86
14	Świętokrzyskie			-0,92
15	Warmińsko-Mazurskie			-0,98
16	Podlaskie			-1,18

NAJWYŻSZY WYSOKI PRZECIĘTNY NISKI NAJNIŻSZY

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

6. Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu na tle polskich województw – analiza syntetyczna

miejsce 2 | NAJWYŻSZY

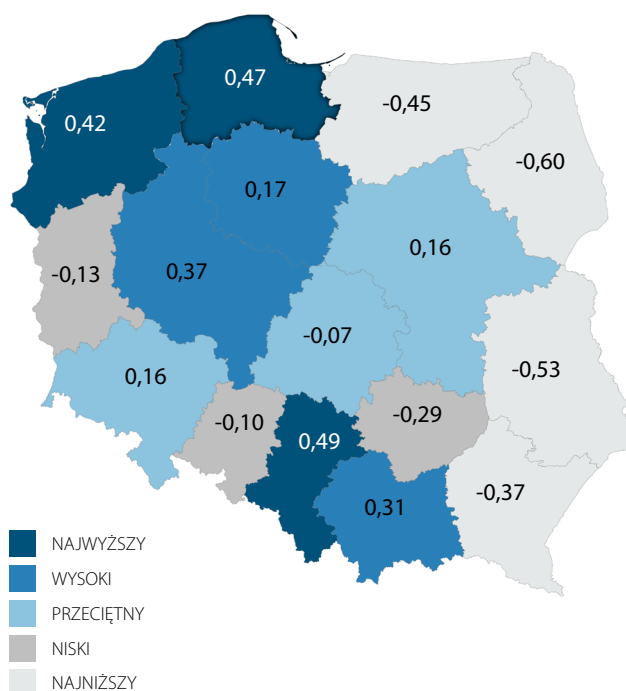
Wyniki „Analizy mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu (analizy porównawczej na tle pozostałych polskich województw)” wskazują na bardzo wysoką atrakcyjność inwestycyjną regionu z punktu widzenia analizowanego sektora. W ogólnym zestawieniu województwo znalazło się na 2. miejscu wśród województw, ustępując jedynie – w minimalnym stopniu – województwu śląskiemu.

Na tak wysoką lokatę Pomorza wpłynęły w największym stopniu:

- ▶ najlepiej rozwinięty ekosystem gospodarczy,
- ▶ najwyższej jakości środowisko i atrakcyjność miejsca,
- ▶ 2. pozycja pod względem otoczenia społeczno-kulturalnego,
- ▶ 4. pozycja pod względem dostępności transportowej,

Kartogram 11.

Wskaźnik syntetyczny – ogółem

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 22.

Województwa według pozycji w poszczególnych zasadniczych grupach czynników

Zasoby pracy
Dostępność transportowa
Dostępność zielonej energii
Koszty pracy
Ekosystem gospodarczy
Środowisko i atrakcyjność miejsca
Otoczenie społeczno-kulturowe
Poziom rozwój gospodarczego
Bezpieczeństwo powszechne
Dostępność powierzchni inwestycyjnych

L.p.	Województwo											Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Śląskie											0,49
2	Pomorskie											0,47
3	Zachodniopomorskie											0,42
4	Wielkopolskie											0,37
5	Małopolskie											0,31
6	Kujawsko-Pomorskie											0,17
7	Dolnośląskie											0,16
8	Mazowieckie											0,16
9	Łódzkie											-0,07
10	Opolskie											-0,10
11	Lubuskie											-0,13
12	Świętokrzyskie											-0,29
13	Podkarpackie											-0,37
14	Warmińsko-Mazurskie											-0,45
15	Lubuskie											-0,13
16	Podlaskie											-0,60

NAJWYŻSZY WYSOKI PRZECIĘTNY NISKI NAJNIŻSZY

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

- ▶ 4. pozycja pod względem dostępności zielonej energii,
- ▶ 5. pozycja pod względem zasobów pracy,
- ▶ 5. pozycja pod względem poziomu rozwoju gospodarczego,
- ▶ 5. pozycja pod względem dostępności terenów inwestycyjnych.

Słabe strony województwa związane są wprost z czynnikami charakterystycznymi dla regionów, w których zlokalizowane są największe metropolie. W tym kontekście wskazać należy:

- ▶ 12. pozycję pod względem bezpieczeństwa powszechnego,
- ▶ 12. pozycję pod względem kosztów pracy.

Tabela 23.

Poziom atrakcyjności województw w zakresie nowoczesnego przemysłu w ujęciu benchmarkingowym

Poziom atrakcyjności inwestycyjnej	Województwa
Najwyższy	śląskie, pomorskie , zachodniopomorskie
Wysoki	wielkopolskie, małopolskie, kujawsko-pomorskie
Przeciętny	dolnośląskie, mazowieckie, łódzkie
Niski	opolskie, lubuskie, świętokrzyskie
Najniższy	podkarpackie, warmińsko-mazurskie, lubelskie, podlaskie

Źródło: Opracowanie własne IBnGR.

Tabela 24.

Poziom atrakcyjności województw w zakresie nowoczesnego przemysłu według wartości wskaźnika syntetycznego

Poziom atrakcyjności inwestycyjnej	Województwa
Najwyższy	śląskie, pomorskie , zachodniopomorskie, wielkopolskie, małopolskie
Wysoki	kujawsko-pomorskie, dolnośląskie, mazowieckie
Przeciętny	łódzkie, opolskie, lubuskie
Niski	świętokrzyskie, podkarpackie
Najniższy	warmińsko-mazurskie, lubelskie, podlaskie

Źródło: Opracowanie własne IBnGR.

Mając na uwadze podejście benchmarkingowe, województwo pomorskie – obok śląskiego i zachodniopomorskiego – znajduje się w grupie województw o najwyższej atrakcyjności inwestycyjnej z punktu widzenia nowoczesnej działalności przemysłowej.

Do jeszcze ciekawszych wniosków prowadzi analiza poziomu atrakcyjności województw w zakresie nowoczesnego przemysłu według wartości wskaźnika syntetycznego. W podejściu tym województwo pomorskie również lokuje się w grupie regionów o najwyższym jego poziomie, tyle że ścisła czołówka zestawienia jest uzupełniona o dwa kolejne województwa: wielkopolskie oraz małopolskie.

Uzyskane wyniki wskazują, że województwo pomorskie oferuje bardzo korzystne warunki dla lokalizacji nowoczesnej działalności przemysłowej. Istotne znaczenie ma tu przede wszystkim

zdolność regionu do łączenia potencjału produkcyjnego z rozwiniętym zapleczem wiedzy i kompetencji, co sprzyja wdrażaniu nowych technologii oraz podnoszeniu efektywności procesów wytwórczych. Tego rodzaju środowisko gospodarcze ułatwia przedsiębiorstwom zarówno rozwój działalności badawczo-rozwojowej, jak i skalowanie nowoczesnej produkcji przemysłowej.

Z perspektywy inwestorów kluczowa jest także stabilność i komplementarność lokalnych uwarunkowań rozwojowych. Połączenie rozwiniętej bazy przedsiębiorstw, dostępności wyspecjalizowanych kadr oraz sprzyjających warunków prowadzenia działalności gospodarczej tworzy środowisko, w którym inwestycje w obszarze nowoczesnego przemysłu mogą być realizowane w sposób efektywny i długookresowy. Jest to korzystne zarówno dla lokalizacji nowych inwestycji, jak i dla dalszego rozwoju już funkcjonujących przedsiębiorstw. ■

7. Podsumowanie i wnioski badawcze

Przeprowadzona analiza pozwala sformułować kilka kluczowych wniosków dotyczących atrakcyjności inwestycyjnej polskich regionów z punktu widzenia nowoczesnej działalności przemysłowej.

Po pierwsze, wyniki badania wskazują, że w skali kraju nie występuje jeden region o zdecydowanie dominującej pozycji pod względem atrakcyjności inwestycyjnej dla nowoczesnego przemysłu. Choć najwyższą wartość wskaźnika syntetycznego uzyskało województwo śląskie, jego przewaga nad kolejnymi regionami jest relatywnie niewielka. W ścisłej czołówce zestawienia znajdują się również województwa pomorskie oraz zachodniopomorskie, a w podejściu opartym na wartościach wskaźnika syntetycznego do tej grupy dołączają także województwa wielkopolskie i małopolskie. Oznacza to, że w Polsce funkcjonuje kilka regionów oferujących bardzo zbliżone warunki dla lokalizacji nowoczesnej działalności przemysłowej.

Po drugie, istotnym czynnikiem różnicującym atrakcyjność inwestycyjną regionów staje się dostępność zielonej energii. Wraz z postępującą transformacją energetyczną oraz rosnącą presją regulacyjną i rynkową na ograniczanie emisji, dostęp do odnawialnych źródeł energii nabiera coraz większego znaczenia z punktu widzenia przedsiębiorstw przemysłowych. W analizie wyraźnie widoczna jest w tym kontekście silna pozycja regionów północnej Polski, w szczególności województw zachodniopomorskiego i pomorskiego,

które dysponują dużym potencjałem rozwoju energetyki odnawialnej. W dłuższej perspektywie, wraz z rozwojem morskiej energetyki wiatrowej na Bałtyku, znaczenie tego czynnika dla lokalizacji działalności przemysłowej może jeszcze wzrosnąć.

Po trzecie, wyniki badania pokazują, że regiony mogą osiągać wysoką atrakcyjność inwestycyjną dzięki różnym kombinacjom czynników lokalizacji. W niektórych województwach przewagę stanowią przede wszystkim rozbudowane zasoby pracy, wysoki poziom rozwoju gospodarczego oraz silne zaplecze akademickie i technologiczne. Dotyczy to przede wszystkim regionów z największymi ośrodkami metropolitalnymi, takich jak województwa śląskie, małopolskie czy mazowieckie. W innych przypadkach istotną rolę odgrywają natomiast czynniki związane z dostępnością zielonej energii, korzystnym położeniem transportowym czy wysoką jakością środowiska, co szczególnie widoczne jest w regionach północnej Polski.

Wyniki badania można interpretować również w szerszym kontekście transformacji współczesnego przemysłu. Obecny etap rozwoju gospodarki można bowiem traktować jako swoisty okres przejściowy, w którym wymagania tradycyjnego modelu

działalności przemysłowej współlistnieją z rosnącym znaczeniem nowych czynników związanych z transformacją technologiczną i energetyczną. Oznacza to, że decyzje lokalizacyjne przedsiębiorstw przemysłowych nie są determinowane jednym dominującym czynnikiem, lecz raczej kombinacją różnych uwarunkowań – takich jak dostępność zasobów pracy, poziom rozwoju gospodarczego,

dostępność zielonej energii, infrastruktura transportowa czy jakość środowiska.

W praktyce może to oznaczać, że poszczególne podbranże nowoczesnego przemysłu będą wybierać różne lokalizacje w zależności od specyfiki prowadzonej działalności. Przykładowo przedsiębiorstwa o dużym zapotrzebowaniu na wysoko wykwalifikowane

OCENA EKSPERTA:

Nowa polityka przemysłowa UE: między protekcjonizmem a dywersyfikacją

Ignacy Święcicki | Kierownik Zespołu Gospodarki Cyfrowej,
Polski Instytut Ekonomiczny

Niezbędnym elementem budowy zarówno autonomii, jak i suwerenności Unii Europejskiej jest wzmacnianie własnej gospodarki, przemysłu oraz sektorów technologicznych.

Unia Europejska wskazuje tu kilka kluczowych kierunków: reformę zamówień publicznych, wprowadzenie wymogu korzystania z europejskich dostawców (choć pozostaje to przedmiotem dyskusji), wsparcie dla oprogramowania otwartoźródłowego czy zwiększenie finansowania technologii produkowanych w UE, w tym półprzewodników.

Tak zarysowane priorytety mogą prowadzić zarówno do zamykania się na świat, jak i do rozsądnej dywersyfikacji – wzmacniania lokalnej produkcji, ograniczania zależności oraz zwiększania kontroli nad kluczowymi procesami. Kierunek, w jakim podążą te działania, będzie miał fundamentalne znaczenie dla przyszłego modelu rozwoju Europy.

Ignacy Święcicki – od 2019 r. Kierownik Zespołu Gospodarki Cyfrowej w Polskim Instytucie Ekonomicznym, autor raportów i opracowań na tematy związane z telekomunikacją, sztuczną inteligencją, regulacjami cyfrowymi i cyfryzacją gospodarki. Poprzednio pracował w Ministerstwie Cyfryzacji, gdzie zajmował się europejskimi regulacjami w obszarze telekomunikacji, w tym relacjami między dostawcami OTT a operatorami telekomunikacyjnymi i roamingiem międzynarodowym. Brał również udział w opracowywaniu ocen skutków regulacji do nowych aktów prawnych i wytycznych do przeprowadzania oceny wpływu w rządowym procesie legislacyjnym. Doświadczenie analityczne zdobywał w think tanku demosEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej. Jego zainteresowania badawcze to gospodarcze skutki regulacji prawnych, gospodarka platformowa i polityki cyfrowe w Unii Europejskiej.

kadry, silnie powiązane z działalnością badawczo-rozwojową, mogą preferować regiony o dużej koncentracji ośrodków akademickich i rozwiniętych ekosystemów innowacji. Z kolei inwestycje o wysokiej energochłonności mogą w większym stopniu kierować się dostępnością odnawialnych źródeł energii oraz stabilnością systemu energetycznego. Inne typy działalności przemysłowej mogą natomiast przywiązywać większą wagę do dostępności terenów inwestycyjnych, korzystnego położenia transportowego czy relatywnie niższych kosztów pracy. W rezultacie różnorodność kombinacji czynników lokalizacji sprawia, że różne regiony kraju mogą skutecznie konkurować o inwestycje przemysłowe, odpowiadając na odmienne potrzeby

poszczególnych segmentów nowoczesnego przemysłu.

Warto również odnieść wyniki niniejszego badania do wcześniejszych analiz atrakcyjności inwestycyjnej regionów w Polsce. Porównanie z wynikami raportu „Atrakcyjność Inwestycyjna Województw i Podregionów Polski 2016” dla działalności zaawansowanej technologicznie przeprowadzonego przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową pozwala uchwycić zmiany, jakie zaszły w układzie konkurencyjności regionów w ciągu ostatniej dekady. Należy przy tym podkreślić, że choć metodologia obu badań jest zbliżona i opiera się na konstrukcji syntetycznego wskaźnika atrakcyjności inwestycyjnej, różnią się one zestawem analizowanych czynników

Tabela 25.

Porównanie wyników „Analizy mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu (analiza porównawcza na tle pozostałych polskich województw)” oraz „Atrakcyjności Inwestycyjnej Województw i Podregionów Polski 2016” dla działalności zaawansowanej technologicznie

Województwo/badanie	Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu (analiza porównawcza na tle pozostałych polskich województw)	Atrakcyjność Inwestycyjna Województw i Podregionów Polski 2016 dla działalności zaawansowanej technologicznie
Śląskie	1	4
Pomorskie	2	5
Zachodniopomorskie	3	6
Wielkopolskie	4	7
Małopolskie	5	2
Kujawsko-pomorskie	6	10
Dolnośląskie	7	3
Mazowieckie	8	1
Łódzkie	9	8
Opolskie	10	9
lubuskie	11	12
Świętokrzyskie	12	13
Podkarpackie	13	11
Warmińsko-mazurskie	14	14
Lubelskie	15	15
Podlaskie	16	16

Źródło: Opracowanie własne IBnGR.

lokalizacji oraz przypisanymi im wagami. Wynika to przede wszystkim ze zmian zachodzących w otoczeniu gospodarczym i regulacyjnym – w szczególności z rosnącego znaczenia transformacji energetycznej, która sprawiła, że w niniejszym badaniu uwzględniono dostępność zielonej energii jako jeden z kluczowych czynników lokalizacji nowoczesnego przemysłu. W badaniu sprzed dekady czynnik ten nie odgrywał jeszcze istotnej roli w analizach atrakcyjności inwestycyjnej.

Porównanie wyników obu analiz wskazuje, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat doszło do wyraźnych zmian w układzie regionalnej konkurencyjności w Polsce. Część regionów tradycyjnie kojarzonych z wysokim poziomem rozwoju gospodarczego i silnym zapleczem przemysłowym utraciła swoją wcześniejszą dominującą pozycję, podczas gdy inne regiony – często wcześniej znajdujące się poza ścisłą czołówką – wyraźnie poprawiły swoją atrakcyjność inwestycyjną. W szczególności widoczny jest wzrost znaczenia kilku regionów północnej i zachodniej Polski, które w obecnej analizie zajmują wyraźnie wyższe pozycje niż w badaniu z 2016 roku.

Zmiany te można interpretować jako efekt ewolucji czynników lokalizacji nowoczesnego przemysłu. Wraz z rosnącym znaczeniem transformacji energetycznej, gospodarki opartej na wiedzy oraz nowych modeli organizacji produkcji rośnie znaczenie czynników takich jak dostępność czystej energii, jakość środowiska życia czy rozwinięty ekosystem gospodarczy. Regiony, które potrafiły dostosować się do tych zmian i rozwinąć nowe przewagi konkurencyjne, zyskują na atrakcyjności inwestycyjnej. Z kolei ośrodki tradycyjnie silnie związane z przemysłem, aby utrzymać lub odzyskać swoją pozycję w krajowej czołówce, muszą podejmować działania ukierunkowane na modernizację struktury gospodarczej, rozwój innowacyjności

oraz dostosowanie do nowych uwarunkowań energetycznych i technologicznych.

W rezultacie obserwowane przesunięcia w rankingu atrakcyjności inwestycyjnej potwierdzają, że konkurencyjność regionów w zakresie lokalizacji nowoczesnego przemysłu ma charakter dynamiczny i podlega istotnym zmianom w czasie.

Z perspektywy polityki rozwoju regionalnego wyniki niniejszego raportu mogą stanowić istotną wskazówkę dla dalszego wzmacniania konkurencyjności gospodarczej województwa pomorskiego. Utrzymanie wysokiej pozycji regionu w rywalizacji o lokalizację inwestycji przemysłowych będzie w dużej mierze zależało od konsekwentnego rozwijania tych obszarów, które już dziś stanowią jego przewagę konkurencyjną. Szczególne znaczenie może mieć również dalszy rozwój infrastruktury energetycznej i transportowej oraz utrzymywanie wysokiej jakości środowiska życia, które w coraz większym stopniu wpływa na decyzje lokalizacyjne przedsiębiorstw oraz specjalistów. W kontekście zachodzącej transformacji energetycznej i technologicznej, a wraz z nimi: przebiegunowania polskiego przemysłu – polegającego na stopniowym wzroście znaczenia regionów północnej części kraju – województwo pomorskie ma potencjał, aby znaleźć się wśród największych beneficjentów tych procesów.

W szerszej perspektywie wyniki badania wskazują bowiem, że Pomorze posiada potencjał do dalszego wzmacniania swojej pozycji jako jednego z kluczowych ośrodków rozwoju nowoczesnego przemysłu w Polsce. Odpowiednio ukierunkowane działania rozwojowe mogą sprzyjać przyciąganiu nowych inwestycji o wysokiej wartości dodanej, wspierać rozwój innowacyjnych sektorów gospodarki oraz zwiększać rolę regionu w krajowym i europejskim systemie

gospodarczym. W warunkach rosnącego znaczenia zielonej energii, gospodarki opartej na wiedzy oraz nowoczesnych łańcuchów dostaw Pomorze może w kolejnych latach odgrywać coraz ważniejszą rolę jako miejsce lokalizacji działalności przemysłowej

wykorzystującej najnowsze technologie oraz rozwiązania sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi. W tym sensie region ma realną szansę stać się jednym z głównych ośrodków rozwoju nowoczesnego przemysłu w Polsce w nadchodzącej dekadzie. ■

OCENA EKSPERTA:

Zamówienia publiczne paliwem napędzającym innowacyjny przemysł?

Filip Konopczyński | Dyrektor Biura Analiz i Badań, NASK

W reakcji na globalne trendy Unia Europejska przechodzi do nowej fazy polityki przemysłowej i technologicznej, w której AI ma odgrywać rolę centralną. Dzieje się to mimo świadomości, że gwałtowne zerwanie z dostawcami technologii zza oceanu byłoby katastrofalne – gospodarczo, technicznie i politycznie. Ambicje te potwierdza rezolucja Parlamentu Europejskiego z 22 stycznia 2026 r. Obok wzmocnienia faktycznej jurysdykcji nad cyfrowymi gigantami, europosłowie domagają się od Komisji i państw członkowskich m.in. aktywnego stosowania preferencji dla dostawców europejskich w obszarach chmury, sztucznej inteligencji i półprzewodników.

Równolegle, w tle politycznej debaty, toczą się negocjacje dotyczące regulacji technicznych chroniących europejskich producentów oraz nowych ram pomocy publicznej na lata 2025–2029. Mają one być bardziej elastyczne i silniej podporządkowane strategicznym celom technologicznym. W praktyce powinno się to przełożyć na preferencyjne traktowanie ofert firm europejskich.

Istotne znaczenie mają również prace nad reformą dyrektywy o zamówieniach publicznych. Wzmocnienie kryteriów kraju produkcji, odporności systemów oraz kontroli nad danymi może sprawić, że to właśnie zamówienia publiczne staną się paliwem napędzającym europejski przemysł innowacyjny.

Filip Konopczyński – prawnik i analityk regulacji oraz polityk cyfrowych, autor badań i publikacji o wpływie technologii na społeczeństwo i gospodarkę. Dyrektor Biura Analiz i Badań w NASK PIB, ekspert ds. Regulacji i Polityk AI w Ministerstwie Cyfryzacji. Przedstawiciel Polski w pracach Global Partnership on AI (GPAI) przy OECD, ekspert podgrup w Europejskiej Radzie ds. Sztucznej Inteligencji (AI Board), a także członek Steering Committee for New and Emerging Digital Technologies (CDNET) Rady Europy oraz komitetu sterującego programu INFOSTRATEG Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. W przeszłości współpracował m.in. z Fundacją Panoptykon, IDEAS NCBiR czy Biurem Rzecznika Praw Obywatelskich.

ZAŁĄCZNIK 1.

Szczegółowy spis danych statystycznych branych pod uwagę w ramach poszczególnych, zasadniczych grup (kategorii) czynników związanych z atrakcyjnością inwestycyjną dla nowoczesnego przemysłu

L.p.	Zasadnicze grupy (kategorie) czynników atrakcyjności inwestycyjnej dla nowoczesnego przemysłu	Waga	L.p.	Dane statystyczne – wskaźniki szczegółowe wg grup (kategorii) czynników atrakcyjności inwestycyjnej dla nowoczesnego przemysłu	Jednostka	Data i źródło	Stymulanta/destymulanta
1.	Zasoby pracy	25	1.	Liczba studentów kierunków STEM ¹ na km ²	n/km ²	2024 BDL GUS	1
			2.	Pracujący w sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) na km ²	n/km ²	VI 2025 BDL GUS	1
			3.	Pracujący w sekcji J (informacja i komunikacja) na km ²	n/km ²	VI 2025 BDL GUS	1
			4.	Absolwenci szkół branżowych I stopnia oraz techników dla młodzieży (bez specjalnych) na km ²	n/km ²	2024 BDL GUS	1
2.	Dostępność transportowa	15	1.	Czas dojazdu do granicy zachodniej	min.	II 2026 Google Maps	- 1
			2.	Czas dojazdu do portu morskiego	min.	II 2026 Google Maps	- 1
			3.	Podmioty sekcji H (transport i łączność) na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	1
3.	Dostępność zielonej energii	15	1.	Energia wyprodukowana ze źródeł odnawialnych w GWh na km ²	GWh/ km ²	2024 BDL GUS	1
			2.	Moc zainstalowana instalacji OZE na km ²	MW/km ²	IX 2025 URE	1
4.	Koszty pracy	10	1.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	zł	2024 BDL GUS	- 1
			2.	Stopa bezrobocia rejestrowanego	%	XII 2025 BDL GUS	1
			3.	Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15-89 lat	%	2024 BDL GUS	1

¹ W rozumieniu niniejszego badania są to następujące kierunki studiów: biologiczne, nauk o środowisku, fizyczne, matematyczne i statystyczne, technologii teleinformatycznych, inżynierjno-techniczne oraz architektury i budownictwa.

5.	Ekosystem gospodarczy	10	1.	Podmioty sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	1
			2.	Instytucje otoczenia biznesu w stosunku do liczby podmiotów gospodarki narodowej ogółem	n/p ²	2024 BDL GUS	1
			3.	Zgłoszenia w UPRP na mieszkańca	n/m	2020-2024 BDL GUS	1
			4.	Patenty udzielone przez UPRP na mieszkańca	n/m	2020-2024 BDL GUS	1
			5.	Podmioty sekcji M (badania naukowe i prace rozwojowe) na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	1
6.	Środowisko i atrakcyjność miejsca	5	1.	Podmioty sekcji I (zakwaterowanie i usługi gastronomiczne) na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	1
			2.	Obszary prawnie chronione na km ²	n/km ²	2024 BDL GUS	1
			3.	Emisja pyłów na km ²	t/km ²	2024 BDL GUS	- 1
			4.	Emisja gazów na km ²	t/km ²	2024 BDL GUS	- 1
			5.	Odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków	%	2024 BDL GUS	1
7.	Otoczenie społeczno-kulturowe	5	1.	Zameldowania z innych województw w wieku produkcyjnym na pobyt stały na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	1
			2.	Widzowie widowisk w stałych salach teatralnych na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	1
			3.	Uczestnicy imprez artystyczno-rozrywkowo-sportowych na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	1
			4.	Zameldowania z zagranicy w wieku produkcyjnym na pobyt stały na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	1
			5.	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	1

2 Podmioty gospodarki narodowej ogółem.

8.	Poziom rozwoju gospodarczego	5	1.	Wartość dodana brutto na pracującego w sekcji C (przetwórstwo przemysłowe)	PLN	2024 BDL GUS	1
			2.	PKB na mieszkańca	PLN	2024 BDL GUS	1
			3.	Udział nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw z branż innowacyjnych ³ w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	n/g ⁴	2024 BDL GUS	1
			4.	Podmioty w usługach wyższego rzędu (sekcje J-R) na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	1
			5.	Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	1
9.	Bezpieczeństwo powszechne	5	1.	Przestępstwa ogółem na mieszkańca	n/m	2024 BDL GUS	- 1
			2.	Wskaźnik wykrywalności przestępstw	%	2024 BDL GUS	1
10.	Dostępność terenów inwestycyjnych	5	1.	Liczba ofert terenów inwestycyjnych w PAIH	n/km ²	2026 PAIH	1
			2.	Łączna powierzchnia wg ofert terenów inwestycyjnych w PAIH	ha/km ²	2026 PAIH	1

³ W rozumieniu niniejszego badania są to następujące kategorie PKD: 21, 26, 27, 28, 29, 30, 61, 62, 63, 71, 72.

⁴ Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej.

SPIS TABEL

Tabela 1.	Czynniki atrakcyjności inwestycyjnej regionów dla nowoczesnego przemysłu wraz z wagami.....	9
Tabela 2.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „zasoby pracy” – podsumowanie	17
Tabela 3.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Zasoby pracy”	18
Tabela 4.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „dostępność transportowa” – podsumowanie.....	20
Tabela 5.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Dostępność transportowa”	20
Tabela 6.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Dostępność zielonej energii”	22
Tabela 7.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „dostępność zielonej energii” – podsumowanie.....	23
Tabela 8.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Koszty pracy”	24
Tabela 9.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „koszty pracy” – podsumowanie.....	25
Tabela 10.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Ekosystem gospodarczy”	26
Tabela 11.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „ekosystem gospodarczy” – podsumowanie	27
Tabela 12.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Środowisko i atrakcyjność miejsca” – podsumowanie	28
Tabela 13.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Środowisko i atrakcyjność miejsca”	29
Tabela 14.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Otoczenie społeczno-kulturowe” – podsumowanie.....	30
Tabela 15.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Otoczenie społeczno-kulturowe”	31
Tabela 16.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Poziom rozwoju gospodarczego”	33
Tabela 17.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Poziom rozwoju gospodarczego” – podsumowanie.....	34
Tabela 18.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „bezpieczeństwo powszechne” – podsumowanie.....	35
Tabela 19.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Bezpieczeństwo powszechne”	36
Tabela 20.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „dostępność terenów inwestycyjnych” – podsumowanie...37	
Tabela 21.	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Dostępność terenów inwestycyjnych”	38
Tabela 22.	Województwa według pozycji w poszczególnych zasadniczych grupach czynników	40
Tabela 23.	Poziom atrakcyjności województw w zakresie nowoczesnego przemysłu w ujęciu benchmarkingowym	41
Tabela 24.	Poziom atrakcyjności województw w zakresie nowoczesnego przemysłu według wartości wskaźnika syntetycznego	41
Tabela 25.	Porównanie wyników „Analizy mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie nowoczesnego przemysłu (analizy porównawczej na tle pozostałych polskich województw)” oraz „Atrakcyjności Inwestycyjnej Województw i Podregionów Polski 2016 ” dla działalności zaawansowanej technologicznie.....	44

SPIS KARTOGRAMÓW

Kartogram 1.	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Zasoby pracy”	17
Kartogram 2.	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Dostępność transportowa”	19
Kartogram 3.	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Dostępność zielonej energii”	21
Kartogram 4.	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Koszty pracy”	23
Kartogram 5.	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Ekosystem gospodarczy”	25
Kartogram 6.	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Środowisko i atrakcyjność miejsca”	28
Kartogram 7.	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Otoczenie społeczno-kulturowe”	30
Kartogram 8.	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Poziom rozwoju gospodarczego”	32
Kartogram 9.	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Bezpieczeństwo powszechne”	35
Kartogram 10.	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Dostępność terenów inwestycyjnych”	37
Kartogram 11.	Wskaźnik syntetyczny – ogółem.....	39

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Pomorski
Przegląd
Gospodarczy